

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН**

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

*Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських та практичних занять*
(для здобувачів вищої освіти 3 курсу денної форми навчання)

Дніпро
2022

УДК 342.9
А 28

*Схвалено Науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ,
протокол № 9 від 19.05.2022 року*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

МІНКА Тетяна – професор кафедри адміністративного та митного права Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, професор;
ЗАХАРОВА Ольга – перший заступник начальника Південно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Дніпро), кандидат юридичних наук.

УКЛАДАЧІ:

ГОЛОБУТОВСЬКИЙ Роман – професор кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент;
ІЛЬКОВ Василь – професор кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;
КУСЬКО Руслана – викладач кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
ДРОЗД Тетяна – викладач кафедри загальноправових дисциплін Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Адміністративне право: методичні рекомендації для підготовки до семінарських та практичних занять (для здобувачів вищої освіти 3 курсу денної форми навчання Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти). Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. 88 с.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	6
ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ЙОГО МІСЦЕ В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ.....	7
ТЕМА 2. МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН	10
ТЕМА 3. СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ВИДИ	15
ТЕМА 4. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВООПОРУШЕННЯ.....	21
ТЕМА 5. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	27
ТЕМА 6. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС ТА АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО.....	32
ТЕМА 7. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНО- ПОЛІТИЧНІЙ СФЕРІ.....	37
ТЕМА 8. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВООПОРУШЕННЯ І АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	43
ТЕМА 9. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ.....	47
ТЕМА 10. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ.	50
ТЕМА 11. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВООПОРУШЕННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ І ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	53
ТЕМА 12. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВООПОРУШЕННЯ В СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИКІВ.	57
ТЕМА 13. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВООПОРУШЕННЯ НА ТРАНСПОРТІ.....	61
ТЕМА 14. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВООПОРУШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК І ГРОМАДСЬКУ БЕЗПЕКУ	65
ТЕМА 15. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВООПОРУШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ВСТАНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК УПРАВЛІННЯ.....	69
ТЕМА 16. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ДІЯННЯ.....	73
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:	76
ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Адміністративне право» викладається здобувачам вищої освіти 3 курсу Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ протягом 6 та 7 семестрів, що є запорукою ґрунтовного та систематизованого вивчення цієї галузі знань. Цей курс є одним із базових у системі інших навчальних галузевих юридичних дисциплін.

Вивчення дисципліни «Адміністративне право» формує у здобувачам вищої освіти систему знань щодо призначення адміністративного права, кола відносин, що складають його предмет, суб'єктів адміністративного права, понять, ознак та структури механізму адміністративно-правового регулювання, сутності, форм і методів публічного адміністрування, системи та функцій виконавчої влади, загальних понять адміністративного процесу, адміністративного судочинства та особливостей адміністративно-деліктного права.

З метою закріплення отриманих теоретичних знань з дисципліни «Адміністративне право», формування навичок і вміння їх практичного застосування проводяться практичні та семінарські заняття. Ці заняття поглиблюють та уточнюють знання, здобуті вищої освіти на лекціях та під час самостійної роботи, розвивають уміння логічно мислити, вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати знання у практичних ситуаціях.

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право» у здобувачів вищої освіти формуються:

Загальні компетентності:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності:

Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Програмні компетенції, такі як здатність:

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Адміністративне право» розраховані на здобувачів вищої освіти денного відділення Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (34 годин лекцій; 24 години семінарів; 22 години практичних занять і 100 годин індивідуальної та самостійної роботи).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва теми		Всього годин	Аудиторна робота				Самостійна робота
			Всього	Лекції	Семинари	Практичні заняття	
Змістовий модуль I							
1.	Поняття адміністративного права та його місце в системі права України	12	4	2	2		8
2.	Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин	14	6	2	2	2	8
3.	Суб'єкти адміністративного права: поняття, ознаки, види	14	6	2	2	2	8
4.	Проведення у справах про адміністративні правопорушення	14	6	2	2	2	8
5.	Адміністративний примус. Адміністративна відповідальність	12	6	2	2	2	6
6.	Адміністративний процес та адміністративне судочинство	12	6	2	2	2	6
7.	Публічне адміністрування в адміністративно-політичній сфері	12	6	2	2	2	6
<i>Форма підсумкового контролю</i>		<i>залік</i>					
Змістовний модуль II							
8.	Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність	14	8	4	4		6
9.	Поняття та види адміністративних стягнень	10	4	2	2		6
10.	Забезпечення законності в публічному адмініструванні	10	4	2	2		6
11.	Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення	8	4	2		2	4
12.	Адміністративна відповідальність за правопорушення в сфері обігу наркотиків	10	4	2		2	6
13.	Адміністративні правопорушення на транспорті	10	4	2		2	6
14.	Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку	10	4	2		2	6
15.	Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління	10	4	2		2	6
16.	Адміністративна відповідальність за корупційні діяння	8	4	2	2		4
Всього:		180	80	34	24	22	100
<i>Форма підсумкового контролю</i>		<i>екзамен</i>					

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ЙОГО МІСЦЕ В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття, призначення та історія становлення адміністративного права.
2. Адміністративне право як галузь права, як галузь правової науки, як складова публічного права та як навчальна дисципліна.
3. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права.
4. Джерела адміністративного права. Систематизація адміністративного законодавства.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

На першому семінарі здобувачам вищої освіти першочергово необхідно визначити поняття та призначення адміністративного права. Акцентувати увагу на те, що адміністративне право є однією з основоположних галузей права, оскільки регулює важливі суспільні відносини у сфері діяльності органів публічної адміністрації. Визначитися щодо основних наукових підходів до розуміння поняття адміністративного права як навчальної дисципліни, як галузі права та науки; його місця, ролі та значення в системі правових наук нашої країни. Також необхідно розглянути історію виникнення і становлення адміністративного права та етапи його сучасного розвитку.

Окремо спинитися на тлумаченні таких понять як предмет адміністративного права, принципи адміністративного права, система адміністративного права та її складники, основні адміністративно-правові інститути та основні положення адміністративного законодавства зарубіжних країн. Піддати роз'ясненню поняття «норми європейського адміністративного права». Сформувати у здобувачів чітке розуміння щодо співвідношення адміністративного права з іншими галузями права.

Розглядаючи останнє питання, потрібно проаналізувати такі поняття, як національні джерела адміністративного права, міжнародні джерела, інкорпорація адміністративного законодавства та кодифікація адміністративного законодавства.

1. Надати визначення основні понять, терміні та категорій:

«публічне адміністрування», «публічна адміністрація», «публічне управління», «адміністративне право як галузь права», «адміністративне право як наука», «адміністративне право як навчальна дисципліна», «предмет адміністративного права», «система адміністративного права», «адміністративно-правові інститути», «принципи адміністративного права», «джерела адміністративного права», «інкорпорація адміністративного законодавства», «кодифікація адміністративного законодавства».

2. Заповнити таблицю. Визначити співвідношення найважливіших ознак адміністративного і кримінального права:

№ п/п	Ознака галузі права	Адміністративного права	Кримінального права
1.	Предмет		
2.	Метод		
3.	Принципи		
4.	Суб'єкти		
5.	Джерела		
6.	Основні інститути		

3. Скласти схеми :

- Стадії адміністративного права.
- Предмет адміністративного права.
- Система адміністративного права.
- Адміністративне право як галузь права.
- Адміністративне право як галузь права.
- Джерела адміністративного права.
- Суб'єкти публічної адміністрації.

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Сучасне реформування адміністративного права з урахуванням Європейського досвіду.
2. Принципи та соціальне призначення сучасного адміністративного права.
3. Адміністративне право зарубіжних країн.
4. Європейські стандарти адміністративного права.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Роль та значення адміністративного права в сучасних умовах.
2. Аксиологія адміністративного права.
3. Систематизація адміністративного законодавства.
4. Основні правові принципи та засади Європейського адміністративного простору.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-36, № 37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., Відомості Верховної Ради України, 2021, № 38, ст.320).

Спеціалізована література:

1. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
2. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
3. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
4. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
5. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
6. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
7. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
8. Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. Адміністративно-процесуальне право України: підручник, 2007. 416 с.

ТЕМА 2. МЕХАНІЗМ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Механізм адміністративно-правового регулювання: поняття, ознаки та структура.
2. Стадії адміністративно-правового регулювання.
3. Адміністративно-правові норми.
4. Адміністративно-правові відносини.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

Під час вивчення теми, на семінарі, необхідно розкрити зміст поняття «механізм адміністративно-правового регулювання (МАПР) – це здійснення правового регулювання суспільних відносин у сфері адміністративного права із застосуванням системи адміністративно-правових засобів. Здобувачі вищої освіти повинні оволодіти знаннями щодо основних ознак, будови та стадій механізму адміністративно-правового регулювання, вміти відмежовувати такі поняття, як «метод адміністративного права» і «механізм адміністративно-правового регулювання», розуміти основні завдання та функції МАПР. У здобувачів вищої освіти повинно сформуватися чітке уявлення про поняття, види та структуру адміністративно-правових норм та адміністративно-правових відносин, стадій адміністративно-правового регулювання, механізмів застосування адміністративно-правових норм.

За результатом вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні опанувати загальні поняття МАПР та вміти застосовувати отриманні знання для розв'язання типових ситуацій та рішення задач.

1. Надати визначення основні понять, термінів та категорій:

«механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин», «адміністративно-правова норма», «структура адміністративно-правової норми», «акти реалізації норм права», «класифікація адміністративно-правових норм», «акти тлумачення адміністративно-правових норм», «реалізація норм адміністративного права», «адміністративно-правові відносини», «структура адміністративно-правових відносин», «класифікація адміністративно-правових відносин», «суб'єкти адміністративно-правових відносин», «законність», «диспозиція», «гіпотеза», «санкція».

2. Скласти схеми :

- Стадії адміністративно-правового регулювання.
- Адміністративно-правові норми.
- Адміністративно-правові відносини.
- Механізм адміністративно-правового регулювання.

- Класифікації адміністративно-правових норм.
- Класифікація адміністративно-правових відносин.

3. Виконати завдання:

– Проаналізуйте Конституцію України та зазначте статті, якими регулюються адміністративно-правові відносини.

– Проаналізуйте статті 173,178 Кодексу України про адміністративні правопорушення та надайте характеристику внутрішньої будови адміністративно-правових норм, закріплених цими статтями.

4. Знайдіть помилки у наведених твердженнях та обґрунтуйте відповідь:

1) заборона деспотизму є основною складовою принципу верховенства права;

2) законодавство і право є тотожні поняття;

3) нормативний акт, який порушує права і свободи людини, є правовим і обов'язковим до виконання, його невиконання є карним;

4) принцип верховенства права визначає сутність і спрямованість діяльності суду та суб'єктів публічної адміністрації, але не діяльність держави загалом.

Практичне заняття – 2 год.

План:

1. Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, його структура.
2. Стадії адміністративно-правового регулювання.
3. Адміністративно-правові норми та адміністративно-правові відносини: характеристики та особливості структури.
4. Відмінності адміністративно-правових норм від норм інших галузей права.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

У межах цього практичного заняття необхідно закріпити отримані теоретичні знання щодо функціональних складових механізму адміністративно-правового регулювання, стадій адміністративно-правового регулювання, особливостей, структури та видів адміністративно-правових норм та відмінностей адміністративно-правових норм від норм інших галузей права. Необхідно засвоїти зміст поняття «адміністративно-правова норма» – це загальнообов'язкове, формально визначене правило поведінки, встановлене або санкціоноване державою в особі її компетентних органів, метою якого є регулювання суспільних відносини в сфері публічного управління, а також відносини управлінського характеру, що виникають, змінюються і припиняються у процесі здійснення державної діяльності. Закріпити знання щодо одного з найважливіших елементів МАПР – адміністративно-правових відносин – суспільних відносин, регульованих нормами адміністративного права, що складаються в сфері публічного управління.

За результатом вивчення теми здобувачі вищої освіти повинні вміти застосувати отримані знання під час розгляду типових ситуацій та розв'язання практичних завдань.

1. Скласти схеми:

- Складові частини механізму адміністративно-правового регулювання.
- Особливості адміністративно-правових норм.
- Систематизація адміністративно-правових норм.
- Структура адміністративно-правових відносин.
- Об'єкти адміністративно-правових відносин.

2. Визначте у наведених нижче адміністративно-правових нормах диспозицію, гіпотезу та санкцію:

1) Порухення посадовими особами підприємств, установ, організацій, фізичними особами-підприємцями, які використовують найману працю, фізичними особами, які не мають статусу підприємців та використовують найману працю, порядку використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування, несвоєчасне або неповне їх повернення, несвоєчасне подання або неподання встановленої звітності, подання недостовірної звітності щодо страхових коштів, несвоєчасне інформування Фонду соціального страхування України про річний фактичний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання, що сталися на підприємстві, про зміни технології робіт або виду діяльності підприємства –

тягнуть за собою накладення штрафу від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені ч. 1 цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, –

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [2].

2) Наведення особою завідомо недостовірної інформації щодо наявності авторського права і (або) суміжного права у заяві про припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет, направленої відповідно до законодавства про авторське право і суміжні права, –

тягне за собою накладення штрафу від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [2].

3) Порухення умов і правил, що визначають порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет, у тому числі невчинення власником веб-сайту, постачальником послуг хостингу передбачених законодавством про авторське право і суміжні права дій щодо унеможливлення доступу користувачів мережі Інтернет до об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, ненадання або несвоєчасне

надання відповіді на заяву суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав власником веб-сайту, постачальником послуг хостингу, наведення завідомо недостовірних відомостей у відповіді на заяву суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав, власником веб-сайту, постачальником послуг хостингу, а також нерозміщення власниками веб-сайтів, постачальниками послуг хостингу на власних веб-сайтах, в публічних базах даних записів про доменні імена (WHOIS) достовірної інформації про себе, –

тягнуть за собою накладення штрафу від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення за одне з правопорушень, зазначених у частині першій цієї статті, –

тягнуть за собою накладення штрафу від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [2].

3. Розмістіть джерела адміністративного права у послідовності залежно від їхньої юридичної сили:

Указ Президента України; розпорядження голови обласної державної адміністрації; Наказ міністерства; Конституція України, закон України; Акти судових органів; постанова Кабінету Міністрів України; розпорядження голови районної державної адміністрації; рішення міської ради; міжнародний договір ратифікований Верховною Радою України; наказ керівника державного підприємства; постанова Верховної Ради України; міжурядові угоди України з іншими державами і міжнародно-правові акти, ратифіковані і визнані нашою державою; Розпорядження місцевих державних адміністрацій; накази керівників державних підприємств, об'єднань, установ і організацій.

4. Проаналізуйте твердження та встановіть які принципи адміністративного права у наведених відносинах порушено:

- 1) отримання прибічниками провладної політичної партії незаконних преференцій та переваг;
- 2) незаконна заборона проведення мирного масового заходу;
- 3) перевага державної політики над правами особи;
- 4) виправдане застосування тортур в діяльності правоохоронних органів.

Завдання для самостійної роботи до Тем 2:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин: основні елементи та їх значення.
2. Адміністративно-правові відносини, підстави їх виникнення, зміни та припинення.
3. Акти тлумачення адміністративно-правових норм.
4. Особливості реалізації норм адміністративного права в сучасних умовах.

Індивідуальні завдання до Теми 2:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Поняття та значення принципів адміністративного права в умовах сучасності.
2. Особливості адміністративно-правових відносин у сучасних умовах.
3. Механізм адміністративно-правового регулювання – Європейські стандарти.
4. Адміністративно-правові відносини - досвіт країн Євросоюзу.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р., 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).

Спеціалізована література:

1. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. Київ: Ліра–Київ, 2017. 256 с.
2. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
3. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. та ін. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
4. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
5. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник: Алерта, 2019. 548 с.
6. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
7. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
8. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
9. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
10. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law). Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010. 303 с.

ТЕМА 3. СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ВИДИ

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Суб'єкти адміністративного права – загальні поняття.
2. Адміністративно-правовий статус суб'єктів адміністративного права.
3. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права.
4. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права.
5. Публічна адміністрація як суб'єкт адміністративного права.
6. Поняття, ознаки та види органів виконавчої влади.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

При вивченні теми необхідно розкрити поняття суб'єкти адміністративного права. Потрібно дослідити склад суб'єктів адміністративного права, здійснити аналіз особливостей їх адміністративно-правового статусу та визначити наукові судження стосовно класифікацій суб'єктів адміністративного права в українській правовій науці сьогодення. Під час семінарського заняття також необхідно дослідити систему суб'єктів адміністративного права, розглянути їх загальні характеристики та особливості.

Необхідно нагадати здобувачам вищої освіти, що статтею 3 Конституції України визначено, що «Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави». Тобто забезпечення прав і свобод людини є основним обов'язком держави. Слід розглянути поняття адміністративно-правовий статус фізичної особи, який включає в себе сукупність прав і обов'язків, закріплених в Конституції України та в нормах адміністративного законодавства. Звернути увагу здобувачів вищої освіти на необхідність відмежування понять адміністративно-правовий статус фізичної особи та адміністративно-правовий статус громадянина України, що включає такі складники як адміністративна правоздатність, адміністративна дієздатність, суб'єктивні обов'язки і закріплені в Конституції свободи і права та юридичні гарантії реалізації прав.

Надати визначення поняттю «громадські об'єднання» дослідити адміністративно-правовий статус громадських об'єднань як суб'єктів адміністративного права. Розглянути поняття «публічна адміністрація як суб'єкт адміністративного права» та детально зупинитися на визначенні понять, ознак та видів органів виконавчої влади.

1. Надати визначення основні понять, термінів та категорій:

«суб'єкт адміністративного права», «суб'єкт адміністративно-правових відносин», «адміністративна правосуб'єктність», «адміністративна деліктоздатність», «суб'єкти публічного адміністрування», «суб'єкти місцевого самоврядування», «суб'єкти делегованих повноважень», «компетенція», «адміністративно-

правовий статус суб'єкта адміністративного права», «суб'єктивні права та юридичні обов'язки», «орган виконавчої влади», «вищий орган виконавчої влади», «центральні органи виконавчої влади», «місцеві органи виконавчої влади», «міністерство», «громадські об'єднання», «органи місцевого самоврядування», «наділення повноваженнями».

2. Скласти схеми:

- Адміністративна дієдатність.
- Адміністративна правосуб'єктність.
- Адміністративна деліктоздатність.
- Суб'єкти адміністративного права не наділені владними повноваженнями.
- Суб'єкти адміністративного права наділені владними повноваженнями.
- Система органів виконавчої влади.
- Роль Президента України в системі виконавчої влади.

3. Проаналізуйте наведені судження, знайдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

- Громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб для задоволення суспільних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів.
- Засновниками громадської організації можуть бути виключно громадяни України, які досягли 16 років, а молодіжної та дитячої громадської організації – 14 років.
- Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом.
- Державні підприємства та установи не являються суб'єктами публічного адміністрування.
- Органи державної влади та органи місцевого самоврядування і їх посадові особи зобов'язані діяти виключно на підставі та у межах своїх функціональних обов'язків.
- Наділення повноваженнями суб'єкта публічного адміністрування здійснюється безпосередньо цим суб'єктом.
- Політичні партії створюються за ініціативою громадян України, які досягли 16 років, не обмежені судом у дієдатності і не тримаються в місцях позбавлення волі.

4. Здійсніть аналіз адміністративно-правового статусу:

- політичної партії;
- релігійних об'єднань;
- професійних спілок;
- Служби безпеки України.

План

1. Громадяни України, як суб'єкти адміністративного права.
2. Адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
3. Система органів виконавчої влади.
4. Органи виконавчої влади, як суб'єкти адміністративного права.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

Слід акцентувати увагу здобувачів вищої освіти на те, що відповідно до Конституції України людина, її права та свободи є найвищою цінністю, та дотримання та захист прав і свобод людини і громадянина є безпосереднім обов'язком держави. Конституція гарантує кожному громадянину України дотримання всіх його прав і свобод та наділяє певними обов'язками. Безпосередньо ці конституційні положення стали основою адміністративно-правового статусу громадянина, який складається з норм адміністративного, конституційного права та норм інших галузей права шляхом надання громадянам прав і свобод та покладання на них певних обов'язків у області діяльності публічної адміністрації, та також встановлення відповідальності перед державою.

Для розкриття адміністративно-правового статусу іноземця слід зазначити, що Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» визначено, що іноземець це особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав [4], а особа без громадянства – особа, яка не розглядається як громадянин будь-якою державою в силу дії її закону [4]. Іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, – за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України [1].

Також необхідно детально зупинитися на розгляді поняття система органів виконавчої влади – це сукупність взаємопов'язаних і взаємозалежних держави органів, які створюють цілісну систему під час реалізації виконавчої влади на території України. Органи виконавчої влади являють собою найбільш чисельну групу суб'єктів публічної адміністрації та їх правові засади визначено насамперед Конституцією України.

На занятті необхідно засвоїти основні поняття та категорії, що роз'яснюють сутність, зміст і характеристики суб'єктів адміністративного права та вміти використовувати засвоєні знання при вирішенні практичних завдань.

7. *Скласти схеми :*

- Адміністративно-правові відносини громадян з іншими суб'єктами адміністративного права.
- Права та обов'язки іноземців та осіб без громадянства.

- Система органів виконавчої влади.
- Система центральних органів виконавчої влади.
- Адміністративно-правові відносини громадян з іншими суб'єктами адміністративного права.

8. Проаналізуйте наведені судження, знайдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

1) Якщо приватна особа не чинить адміністративних правопорушень, то вона все рівно виступає суб'єктом адміністративно-деліктних відносин.

2) Пенсійний фонд України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України.

3) До суб'єктів публічної адміністрації не можна віднести установи, які не мають статусу державних органів, проте здійснюють діяльність, безпосередньо пов'язану з виконанням певних функцій держави.

4) Наділення повноваженнями місцевих державних адміністрацій здійснюється Кабінетом Міністрів України через ухвалення Закону «Про місцеві державні адміністрації».

9. Здійсніть аналіз адміністративно-правового статусу:

1) іноземців, біженців, осіб, що потребують додаткового захисту, осіб без громадянства;

2) Кабінету Міністрів України;

3) Міністерств;

4) Антимонопольного комітету України;

5) Місцевих державних адміністрацій.

Задача № 1

Лісовий А. є громадянином України. Знаходячись за кордоном він одружився із особою без громадянства – Вайман Р., у якої вже була неповнолітня дочка. Через деякий час Лісовий А. разом із Вайман Р. і її дочкою приїхали в Україну, де Лісовий А. вирішив усиновити дитину.

Зробіть юридичний аналіз даної ситуації.

Надайте роз'яснення щодо порядку всиновлення у даній ситуації та набуття громадянства України Вайман Р. та її дочкою.

Задача № 2

О 17.00 02.06.2021 громадянин Польщі Войцех Томашевський, 1989 р.н., знаходячись біля будинку 7 по вулиці ім. Б. Хмельницького у м. Дніпро, перебуваючи у нетверезому стані, гучно кричав, вживав нецензурну лексику та чіплявся до перехожих. Прибувши на місце події патрульні поліцейські припинили протиправну поведінку Войцеха Томашевського і склали протокол про адміністративне правопорушення.

Надайте роз'яснення щодо особливостей адміністративно-правового статусу іноземних громадян.

Чи правомірні дії поліцейських? Які особливості притягнення до адміністративної відповідальності іноземних громадян?

Задача № 3

Громадянин Австралії Едвард Бром прибув в Україну з метою утворити громадську організацію «Альянс» та стати її одноосібним засновником. У відповідність до Законів України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» і «Про громадські об'єднання» він, через портал електронних сервісів, подав всі необхідні документи, однак отримав відмову у державній реєстрації .

Зробіть правовий аналіз даної ситуації.

Перечисліть можливі причини відмови для такої реєстрації?

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування: сутність і структура.
2. Центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом.
3. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади.
4. Органи місцевого самоврядування: нормативна основа, компетенція, функції, система.
5. Національна поліція як суб'єкт адміністративного права.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Адміністративно-правовий статус підприємств та установ.
2. Військово-цивільні адміністрації: правова основа.
3. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права.
4. Соціальні та юридичні ознаки суб'єктів адміністративного права в умовах сучасності.
5. Класифікації суб'єктів адміністративного права: Європейський досвіт.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, ст. 179 (зі змінами).
5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (Відомості Верховної Ради України, 1997, № 24, ст. 170).
6. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03. 2012 р. № 4572-VI (Відомості Верховної Ради України, 2013, № 1, ст. 1).

Спеціалізована література:

1. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
2. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
3. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
4. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
5. Бондар О. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
6. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник. Алерта, 2019. 548 с.
7. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
8. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
9. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
10. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
11. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: монографія. Харків: Право, 2009. 600 с.
12. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law). Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010. 303 с.

ТЕМА 4. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття, принципи та ознаки провадження у справах про адміністративні правопорушення.
2. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення.
3. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення: загальні поняття.
4. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

Семінарське заняття слід розпочати з надання визначення поняття провадження у справах про адміністративні правопорушення – це нормативно-врегульована діяльність повноважених суб'єктів із застосування адміністративної відповідальності за скоєний адміністративний проступок, а також попередження адміністративних правопорушень [9]. За результатами вивчення теми необхідно знати загальні поняття, завдання, систему, принципи та стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення. Окремо слід зупинитися на визначенні осіб, які беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення (суб'єкти, що вирішують справу, суб'єкти, відносно яких вирішується справа, допоміжні учасники процесу), та їх основних прав та обов'язків. Необхідно зацентрувати увагу на правах особи, яку притягують до адміністративної відповідальності. Визначити поняття «докази в справі про адміністративне правопорушення» – це, згідно до статті 251 КУпАП, будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність даної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи [2]. Розкрити такі загальні поняття як стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення та обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення, заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

1. Надати визначення основні понять, термінів та категорій:

«адміністративне правопорушення», «справа про адміністративні правопорушення», «стадії провадження», «спрощене провадження», «звичайне провадження», «порушення справи», «протокол про адміністративне правопорушення», «адміністративне розслідування», «заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення», «доставлення порушника», «особистий огляд та огляд речей вилучення речей і документів», «тимчасове

вилучення посвідчення водія», «тимчасове затримання транспортних засобів», «привід», «адміністративне затримання», «адміністративне стягнення», «адміністративний примус».

2. Скласти схеми:

- Особливості проваджень у справах про адміністративні проступки.
- Докази у справах про адміністративні правопорушення.
- Особи, що беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення.

- Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.

- Строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.

3. Проаналізуйте наведені судження, найдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

1) Звичайне провадження у справах про адміністративний проступок здійснюється у більшості справ і не передбачає складання протоколу.

2) Доказами в справі про адміністративне правопорушення є будь-які фактичні дані, які вказують на винність певної особи.

3) Члени дипломатичного корпусу, адміністративно-технічний та допоміжний персонал мають дипломатичний імунітет постійно. Члени дипломатичного корпусу, в разі необхідності, зобов'язані надавати пояснення як свідки.

4. Виконайте завдання:

1) Визначте та надайте перелік адміністративних правопорушень за якими провадження здійснюється у спрощеній формі.

2) Зробіть зрівняльний аналіз поняття «докази» в справі про адміністративне правопорушення та у кримінальному провадженні. Визначте схожі та відмінні риси.

Задача № 1

Стосовно громадянина Алмазова А. 05.12.2018 судом винесено постанову про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу. Алмазов А. вирішив оскаржити постанову суду оскільки, на його думку, судом не враховано окремі обставини справи та судове рішення є необ'єктивним. 20.12.2018 Алмазов А. подав скаргу до апеляційного суду.

Зробіть правовий аналіз даної ситуації.

Які юридичні помилки допустив громадянин Алмазов А.?

План

1. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення: зміст та нормативно-правове регулювання.
2. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення: характерні риси та особливості застосування.
3. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення та органи уповноважені та підвідомчість справ про адміністративні правопорушення.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

Провадження у справах про адміністративні правопорушення – це різновид проваджень, здебільше врегульований закріпленими у розділах IV та V КУпАП (глави 18–33) правовими нормами. На практичному занятті слід більш детально розкрити нормативно-правове регулювання процесу здійснення посадовими особами уповноважених органів проваджень у справах про адміністративні правопорушення.

Звернути увагу здобувачів вищої освіти на те, що провадження у справах про адміністративні правопорушення складаються з чотирьох стадій: порушення адміністративного провадження і адміністративне розслідування, розгляд справи про адміністративне правопорушення та винесення по ній постанови, перегляд справи у зв'язку з оскарженням або опротестуванням постанови по справі та виконання постанови про накладення адміністративного стягнення. Необхідно зазначити з яких етапів складається кожна окрема стадія провадження у справах про адміністративні правопорушення та процесуальні документи, якими юридично оформлюються ці стадії. Слід більш детально спинитися на розкритті таких понять як привід для порушення адміністративної справи, підстава для порушення адміністративної справи, протокол, місце розгляду справи про адміністративне правопорушення, строки розгляду справ про адміністративні правопорушення, обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи про адміністративне правопорушення, постанова по справі про адміністративне правопорушення, право оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення, порядок та строки оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення, виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

Переходячи до розгляду другого питання слід визначити характерні риси заходів забезпечення провадження, мету їх застосування та процесуальний порядок їх застосування, а саме перелік уповноважених органів і посадових осіб, які мають право їх застосовувати, строки (за потреби), процесуальне оформлення (складання протоколу), порядок оскарження в справах про адміністративні правопорушення.

Слід зазначити, що заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення застосовуються лише уповноваженими на законами України органами (їх посадовими особами). У межах практичного заняття важливим є дослідити питання правового регулювання діяльності посадових осіб уповноважених органів при застосуванні заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

1. Скласти схеми :

- Порухення адміністративного провадження і адміністративне розслідування.
- Розгляд справи про адміністративне правопорушення та винесення по ній постанови.
- Перегляд справи у зв'язку з оскарженням або опротестуванням постанови по справі.
- Обставини за якими провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю.
- Процесуальне закріплення заходів забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

2. Виконайте завдання:

1) Визначте які органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення передбачені:

- статтею 103-1 КУпАП (Порушення правил користування енергією, водою чи газом);
- статтею 183-1 КУпАП (Несплата аліментів);
- статтею 44 КУпАП (Незаконне виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах).

2) Визначте осіб, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення передбачені:

- ч. 2 ст. 133 КУпАП (Порушення правил перевезення небезпечних речовин і предметів на транспорті);
- статтею 92 КУпАП (Порушення вимог законодавства про охорону культурної спадщини);
- статтею 175-1 КУпАП (Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях).

Задача № 1

Чабан О. 03.05.2019, керуючи транспортним засобом, заїхав на залізничний переїзд у момент коли рух через переїзд був заборонений. Даний факт було особисто зафіксовано працівником Національної поліції, який зупинив неправомірні дії зазначеного громадянина.

Чабан О. факт скоєння ним правопорушення не заперечив, та виказав щире розкаяння у скоєному. Однак, працівник поліції щире розкаяння не

врахував і склав протокол про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 123 ч. 2 КУпАП, при цьому визначив суб'єктом правопорушення фізичну особу, за якою зареєстровано транспортний засіб.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

Чи законні дії працівника поліції?

Задача № 2

Житель міста Дніпро громадянин Сіденко Р., 15.12.2020 перебуваючи за місцем свого мешкання, допустив порушення правил додержання тиші в населених пунктах, чим вчинив адміністративне правопорушення.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

Надайте правову кваліфікацію діям Сіденка Р.

Який орган повинен розглянути питання про притягнення Сіденка Р. до адміністративної відповідальності?

Задача № 3

Працівниками Національної поліції було доставлено до відділення поліції громадянина Гонгадзе Р., який перебував у громадському місці м. Житомира в стані алкогольного сп'яніння. Гонгадзе Р. надав поліцейським паспорт громадянина Грузії і поінформував, що погано володіє українською і російською мовою тому не розуміє підстави свого затримання. Також Гонгадзе Р. попросив викликати його знайомого – Беркідзе О., до якого він приїхав у гості, та який вільно володіє українською мовою. Оскільки працівники поліції знайомого Гонгадзе Р. не викликали, останній почав вимагати надання йому адвоката. Однак, вимоги Гонгадзе Р. були не виконані, працівник поліції склав протокол про адміністративне правопорушення де зазначив, що Гонгадзе Р. відмовився надавати свідчення і підписувати протокол.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

Які порушення провадження у справах про адміністративні правопорушення були допущені у цій ситуації?

Задача № 4

О 23.30 29.12.2019 працівниками патрульної поліції поблизу кафе «Самурай» у м. Дніпро виявлено громадянина Синицю В., який перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння лежав брудний у снігу на землі без верхнього одягу і взуття.

Зробіть юридичний аналіз ситуації.

Які заходи забезпечення провадження у справі про адміністративне правопорушення необхідно застосувати?

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Джерела отримання доказів у справах про адміністративні правопорушення.
2. Порядок складання протоколу про адміністративне правопорушення.
3. Проведення в справах про адміністративні правопорушення, повідомчі Національній поліції.

Індивідуальні завдання до Теми 4:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Оскарження заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
2. Генезис правової регламентації заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення
3. Стан нормативного врегулювання заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення в країнах Євросоюзу.
4. Зарубіжний досвід регламентації заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.

Спеціалізована література:

1. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник: Алерта, 2019. 548 с.
2. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
3. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
4. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
5. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
6. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
7. Кузьменко О. В., Плугатир М. В., Пастух І. Д. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 388 с.
8. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
9. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.

ТЕМА 5. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРИМУС. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Адміністративний примус як різновид державного примусу.
2. Поняття адміністративного примусу в діяльності Національної поліції.
3. Види адміністративно-примусових заходів в діяльності Національної поліції.
4. Адміністративно-деліктне право та адміністративна відповідальність.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

На семінарі варто надати визначення поняттю адміністративний примус. Роз'яснити, що адміністративний примус слід розглядати як складову державного примусу і це є один із характерних проявів здійснення державної влади (метод). Важливо зазначити, що адміністративний примус застосовується спеціально уповноваженими на те суб'єктами публічної адміністрації, та, як правило, без звертання до суду, він застосовується не тільки за вчинення правопорушень, але і випадках їх відсутності, застосовується як до фізичних, так і до юридичних осіб. До заходів адміністративного примусу відносяться: адміністративно-запобіжні заходи, заходи адміністративного припинення та адміністративні стягнення.

Звернути увагу здобувачів вищої освіти на те, що правова основа застосування заходів адміністративного примусу встановлена окремими законодавчими актами, до яких відносяться Митний кодекс України, КУПАП, та закони: «Про Національну поліцію», «Про Службу безпеки України», «Про Національну гвардію України», «Про Державну прикордонну службу України», «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі», «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», та іншими.

У межах семінару потрібно дослідити систему адміністративно-примусових заходів та їх загальні характеристики. Розглянути види адміністративно-примусових заходів, які у своїй діяльності застосовують органи Національної поліції, підстави та порядок їх застосування.

Розкрити поняття адміністративно-деліктне право та особливості адміністративної відповідальності як інституту адміністративного права.

1. Надати визначення основні понять, термінів та категорій:

«адміністративний примус», використовується, «заходи впливу», «поліцейські заходи», «превентивні поліцейські заходи», «поліцейські заходи примусу», «адміністративний примус», «класифікація заходів адміністративного примусу», «заходи адміністративного припинення», «адміністративно-запобіжні заходи», «спеціальні засоби», «вогнепальна зброя», «заходи адміністративної відповідальності», «заходи адміністративного стягнення», «адміністративні санкції», «заходи адміністративного впливу».

2. Скласти схеми:

- Адміністративний примус, як різновид державного примусу.
- Адміністративно-примусові заходи їх види.
- Адміністративно-примусових заходів в діяльності Національної поліції.
- Поліцейські заходи примусу: види та правова основа.
- Адміністративно-деліктне право та його складники.
- Адміністративна відповідальність: особливості застосування.

3. Виконайте завдання:

1) Проаналізуйте КУпАП та визначте статті, в яких нормативно закріплено заходи адміністративного припинення та адміністративно-запобіжні заходи.

2) Проаналізуйте ЗУ «Про Національну поліцію» та визначте які адміністративно-запобіжні заходи у своїй діяльності дозволено застосовувати у працівникам поліції.

3) Проаналізувати Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та визначити які заходи адміністративного примусу дозволяє застосовувати цей закон з метою запобігання домашньому насильству.

4) Порівняйте загальні ознаки адміністративної та кримінальної відповідальності, визначте схожі риси та відмінності.

Задача № 1

14.12.2020 органом публічної адміністрації м. Самойлинки було заборонено рух транспорту на вул. Вишневій із 7.00 год. до 18.00 год. у зв'язку з проведення ямкового ремонту на проїзній частині.

Проаналізуйте чи правомірні дії працівників органів публічної адміністрації та обґрунтуйте відповідь.

Чи можна віднести ці дії до заходів адміністративного примусу?

Якщо так, то який саме захід адміністративного примусу був застосований у цій ситуації?

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Адміністративно-попереджувальні заходи: завдання, види та порядок застосування.

2. Заходи адміністративного припинення: завдання, види та порядок застосування.

3. Особливості адміністративно-деліктного права та адміністративної відповідальності.

4. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

При вивченні теми необхідно звернути увагу на визначення таких понять як адміністративно-попереджувальні заходи та заходи адміністративного припинення, розглянути їх види, проаналізувати їх сутність, призначення та підстави і порядок застосування. Потрібно визначити органи, які компетентні застосовувати адміністративно-попереджувальні заходи та заходи адміністративного припинення.

Необхідно розкрити особливості адміністративно-деліктного права. Звернути увагу здобувачів вищої освіти на те, що предметом правового регулювання адміністративно-деліктного права є суспільні відносини у сфері вчинення адміністративних правопорушень починаючи із стадії виявлення самої події правопорушення та закінчуючи стадіями накладення адміністративного стягнення і виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення.

Розкрити загальні поняття та особливості адміністративної відповідальності, передбаченої Кодексом України про адміністративні правопорушення, визначити її особливості, підстави і порядок застосування. Розглянути органи, які уповноважені вирішувати питання щодо притягнення до адміністративної відповідальності.

Під час розгляду останнього питання необхідно виокремити особливості адміністративної відповідальності у системі інших видів юридичної відповідальності.

За результатом проведення практичного заняття необхідно закріпити знання щодо основних понять та категорій, що відображають сутність і зміст адміністративно-попереджувальних заходів, заходів адміністративного припинення та адміністративно-деліктного права та використовувати засвоєні знання для розв'язання типових ситуацій, переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів.

1. Скласти схеми:

- Адміністративно-попереджувальні заходи їх завдання та види.
- Заходи адміністративного припинення їх завдання та види.
- Порядок застосування адміністративно-попереджувальних заходів.
- Порядок застосування заходів адміністративного припинення.
- Особливості адміністративно-деліктного права у системі адміністративного права.
- Відмежування адміністративної відповідальності у системі інших видів юридичної відповідальності.

2. Проаналізуйте наведені судження, найдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

- Поліція під час виконання своїх повноважень уповноважена Міністром внутрішніх справ застосовувати лише такі заходи примусу, як фізичний вплив (сила) та застосування холодної та вогнепальної зброї.
- Спеціальні засоби відносяться до адміністративно-попереджувальних заходів та застосовуються Національною поліцією лише з метою попередження вчинення правопорушень.

– Адміністративна відповідальність за правопорушення настає лише якщо вчинене порушення малозначне та за своїм характером не має ознак кримінальної відповідальності.

Задача № 1

23.04.2021 працівниками поліції зупинено гр. Петренка Д., який вчиняв дрібне хуліганство. Останній відмовлявся слідувати до відділення поліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення, при цьому міцно руками охопив дерево і став лаяти правоохоронців.

Які заходи примусу може бути застосовано?

Які заходи забезпечення провадження може бути застосовано?

Визначте алгоритм дій працівників поліції. Які процесуальні документи необхідно скласти?

Задача № 2

22.05.2020 дільничний офіцер поліції Осика А. звернув увагу на громадянина, який вів себе підозріло та, побачивши працівника поліції, почав тікати. Офіцер поліції його наздогнав, ухопив за руку і попросив надати документи, які засвідчують особу. Однак громадянин почав вириватися намагаючись утекти. Тоді дільничний офіцер поліції наніс зазначеному громадянину декілька ударів, в результаті чого останній впав на землю. Надалі офіцер Осика А. надягнув на невідомого кайданки і доставив його до чергової частини відділу поліції, де було з'ясовано, що невідомим виявився громадянин Іванов М. – неодноразово засуджений та який знаходиться у розшуку за здійснення особливо тяжкого кримінального правопорушення.

Які заходи адміністративного примусу застосовано?

Проаналізуйте чи правомірно діяв працівник поліції?

Задача № 3

18.03.2021 о 23:00 працівник поліції Смирний Д. маючи при собі табельну зброю повертався зі служби до себе дому. У дворі одного з будинків на нього було здійснено груповий напад, метою якого було відібрати у працівника поліції табельну вогнепальну зброю. Смирний намагаючись зупинити молодих людей застосував табельну зброю, при цьому одного з нападника було поранено у груди, інші розбіглись.

Зробіть юридичний аналіз даної ситуації.

Чи правомірне було застосування зброї в цій ситуації?

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Адміністративно-профілактичні заходи.
2. Заходи адміністративного стягнення.
3. Принципи та методи адміністративно-деліктного права.
4. Суб'єкти адміністративно-деліктного права.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Національна поліція як суб'єкт застосування заходів адміністративного примусу.
2. Поліцейські як суб'єкти адміністративно-деліктного права.
3. Класифікація та види заходів адміністративного припинення в діяльності Національної поліції.
4. Адміністративно-деліктне право зарубіжних країн.
5. Правові підстави, порядок та особливості застосування заходів припинення працівниками Національної поліції.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.

Спеціалізована література:

1. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
2. Безпалова О. І. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: навч. посібник. Харків, 2021.
3. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
4. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
5. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
6. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник: Алерта, 2019. 548 с.
7. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
8. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
9. Кузьменко О. В., Плугатир М. В., Пастух І. Д. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 388 с.
10. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.

ТЕМА 6. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС ТА АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Адміністративний процес поняття, особливості, структура та система.
2. Неконфліктні та конфліктні (юрисдикційні, спірні) адміністративні провадження, їх види.
3. Поняття, принципи та завдання адміністративного судочинства.
4. Система, компетенція та юрисдикція адміністративних судів.
5. Суб'єкти адміністративного судочинства. Способи судового захисту.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

При вивченні цієї теми необхідно визначити, що адміністративний процес – це врегульована нормами адміністративно-процесуального права діяльність органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, спрямована на розгляд та вирішення адміністративних справ та діяльність судів з розгляду адміністративних справ та спорів про адміністративні правопорушення. Слід звернути увагу здобувачів вищої освіти на те, що адміністративний процес здійснюється лише уповноваженими на те суб'єктами з визначеним правовим статусом. Необхідно знати систему та структуру адміністративного процесу, принципи процесуальної діяльності та його особливості. Визначити поняття неконфліктні та конфліктні (юрисдикційні, спірні) адміністративні провадження, їх особливості, принципи та стадії.

У межах семінару потрібно дослідити загальні поняття, принципи та адміністративного судочинства України. Зазначити, що завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень [3]. Закріпити знання щодо системи, компетенції та юрисдикції адміністративних судів. Визначити суб'єктів адміністративного судочинства та способи судового захисту.

1. Надати визначення основні понять, термінів та категорій:

«адміністративно-процесуальне право», «адміністративно-процесуальна норма», «адміністративно-процесуальні відносини», «юридичний процес», «адміністративний процес», «структура адміністративного процесу», «адміністративне провадження», «процесуальна дія», «адміністративна процедура», «адміністративне судочинство», «адміністративна справа», «суб'єкт адміністративного процесу», «суб'єкт владних повноважень», «публічно-правові відносини».

1. Скласти схеми:

- Структура адміністративного процесу.
- Джерела адміністративного процесу.
- Конфліктні (юрисдикційні, спірні) адміністративні провадження.
- Неконфліктні адміністративні провадження.
- Система адміністративних судів.
- Суб'єкти адміністративного судочинства.

2. Виконайте завдання:

– Проаналізуйте Закон України «Про звернення громадян» та установіть чи відноситься дана категорія проваджень до адміністративного процесу. Визначте норми, що забезпечують процесуальні гарантії розгляду звернень громадян.

– Проаналізуйте Закон України «Про державну службу» у частині дисциплінарної відповідальності державного службовця та установіть чи відноситься дана категорія проваджень до адміністративного процесу. Визначте порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності та наявні дисциплінарні стягнення.

Задача № 1

10.01.2019 наказом начальника ГУНП в Дніпропетровській області капітана поліції Карпенка Д. було звільнено з посади слідчого через учинення ним 13.04.2018 дисциплінарного проступку.

Не погодившись з прийнятим стосовно нього рішенням Карпенко Д. звернувся з позовною заявою до адміністративного суду щодо незаконного звільнення його з займаної посади.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Визначте обґрунтованість звернення до суду та перспективу задоволення позовної заяви.

Визначте особливості процесуального порядку розгляду та вирішення цієї справи.

Задача № 2

До Дніпропетровського окружного адміністративного суду звернулась громадянка Ложкина О. з позовною заявою про стягнення аліментів із її колишнього чоловіка на утримання двох їх спільних неповнолітніх дітей.

Чи поширюється на дану справу юрисдикція адміністративного суду? Відповідь обґрунтуйте.

Спрогнозуйте які мають бути дії суду.

Надайте роз'яснення Ложкиній О. про її подальші дії.

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Предмет та метод адміністративно-процесуального права.
2. Принципи та методи адміністративного процесу.
3. Система та структура адміністративного процесу.
4. Учасники судового процесу. Представники. Інші учасники судового процесу.
5. Стадії провадження в адміністративному судочинстві.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

У межах практичного заняття необхідно закріпити отримані теоретичні знання щодо таких понять, як адміністративно-процесуальне право, адміністративний процес, принципи адміністративного процесу, адміністративне провадження, адміністративне судочинство, учасник адміністративного судочинства. При вивченні теми необхідно звернути увагу на визначення предмету та методів адміністративного процесу, Зауважити, що адміністративний нерозривно поєднаний з державним управлінням, а саме його юридичними видами, які втілюються в правових формах, він пов'язаний з матеріальними нормами, оскільки при реалізації завдань адміністративного права вирішуються індивідуальні справи в державному управлінні й ефективно застосовуються норми матеріального права адміністративного права. Також необхідно визначити поняття та категорії, що відображають природу та зміст адміністративно-процесуального права і адміністративного процесу як різновиду юридичного процесу. Проаналізувати основні нормативно-правові акти, що являються джерелами адміністративного процесу. Вивчити основні категорії та дефініції за темою.

Розкрити поняття учасники судового процесу, представники й інші учасники судового процесу, визначити стадії провадження у адміністративному судочинстві.

За результатом проведеного практичного заняття необхідно здобути знання і навички використання засвоєних знань при розв'язанні типових ситуацій, що виникають та розв'язанні юридичних задач.

1. Скласти схеми:

- Принципи адміністративного процесу.
- Методи адміністративного процесу.
- Система адміністративного процесу.
- Учасники судового процесу у адміністративному судочинстві.
- Представники у адміністративному судочинстві.
- Стадії провадження в адміністративному судочинстві.

2. Виконайте завдання:

1) Чи належить до адміністративного процесу діяльність патрульної поліції щодо притягнення водіїв до адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху.

2) Визначте різницю між адміністративно-процесуальним правом та адміністративним процесом. Відповідь обґрунтуйте.

3) Чи відноситься до адміністративного процесу процедура реєстрації місця проживання громадянина? Відповідь обґрунтуйте.

Задача № 1

Громадянин Бобко О. звернувся до Дніпропетровського окружного адміністративного суду з позовною заявою про визнання незаконними дій працівників патрульної поліції щодо притягнення його до адміністративної відповідальності за допущені порушення правил дорожнього руху, які призвели до створення аварійної обстановки.

Здійснить юридичний аналіз ситуації.

Визначте обґрунтованість звернення до суду та перспективу розгляду позовної заяви.

Визначте належну підсудність даної адміністративної справи.

Задача № 2

Громадянин Сорока С. звернувся до окружного адміністративного суду з позовом про незаконність дій територіальної виборчої комісії з приводу не включення його до списку виборців.

Здійснить юридичний аналіз ситуації.

Визначте обґрунтованість звернення до суду.

Визначте особливості процесуального порядку розгляду та вирішення цієї справи.

Задача № 3

14.01.2021 до Дніпропетровського окружного адміністративного суду надійшла анонімна скарга про розголошення таємниці, що охороняється законом, в тому числі таємниці нарадчої кімнати, але в даній скарзі не зазначено суддю, дії якого оскаржуються.

Здійснить юридичний аналіз ситуації.

Чи підлягає розгляду дана анонімна скарга?

Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на норми законодавства України.

Задача № 4

Дніпропетровський окружний адміністративний суд залишив позовну заяву без руху, посилаючись на ту обставину, що позивачем фізичною особою-підприємцем Антоновим В. не сплачено судовий збір за подання позову немайнового характеру.

Здійснить юридичний аналіз ситуації.

Чи обґрунтованою є рішення суду?

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Поняття адміністративного процесу, його загальні та особливі риси. Сучасні концепції розуміння адміністративного процесу.
2. Співвідношення адміністративного процесу та адміністративно-процесуального права.
3. Докази та доказування у адміністративному судочинстві.
4. Розгляд справи по суті у адміністративному судочинстві.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Види та класифікація адміністративних проваджень (процедур).
2. Управлінська та юрисдикційна концепції адміністративного процесу.
3. Принцип «винуватості» в адміністративному процесі.
4. Адміністративний процес у зарубіжних країнах.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.

Спеціалізована література:

1. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
2. Беспалова О. І. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: навч. посібник. Харків, 2021.
3. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
4. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
5. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
6. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник: Алерта, 2019. 548 с.
7. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
8. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
9. Кузьменко О. В., Плугатир М. В., Пастух І. Д. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 388 с.
10. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
11. Мінка Т. П. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2017. 320 с.
12. Мінка Т. П., Алфьоров С. М., Миронюк Р. В. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник. Харків: Право, 2013. 352 с.

ТЕМА 7. ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНО-ПОЛІТИЧНІЙ СФЕРІ

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.
2. Суб'єкти публічного адміністрування адміністративно-політичною сферою.
3. Сучасний стан та тенденції реформування правоохоронних органів.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

На початку заняття та вивчення теми необхідно зазначити, що загальною метою публічного адміністрування у адміністративно-політичній сфері є забезпечення існування та функціонування нашої держави. Адміністративно-політична сфера доволі широка та складається із галузі національної оборони і безпеки, внутрішніх і закордонних справ, діяльність яких націлена на захист держави, забезпечення законності і правопорядку, її безпеки, та галузі публічної служби і юстиції, діяльність яких переслідує ті самі цілі, шляхом створення на напрацювання належної правової бази для здійснення публічного адміністрування. До адміністративно-політичної діяльності відносяться наступні галузі: оборона, державна безпека, зовнішні справи, охорона правопорядку і внутрішні справи, юстиція, тощо.

Здобувачів вищої освіти слід ознайомити з системою суб'єктів публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери. Слід зазначити, що загальними суб'єктами державного управління у цій сфері виступають Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в державі, Президент України – голова держави, Кабінет Міністрів України – вищий орган виконавчої влади. Систему спеціальних суб'єктів державного управління адміністративно-політичною сферою складають суб'єкти державного управління в галузі національної безпеки, оборони, закордонних справ, внутрішніх справ, юстиції та публічної служби.

Розглядаючи третє питання слід ознайомити здобувачів вищої освіти з системою правоохоронних органів, їх структурою, нормативним регулюванням та проблемами функціонування та реформування з урахуванням обраного європейського вектору розвитку нашої держави.

1. Надати визначення основні понять, термінів та категорій:

«адміністративно-політична сфера», «структура адміністративно-політичної сфери», «система суб'єктів публічного адміністрування адміністративно-політичною сферою», «публічне адміністрування», «правоохоронні органи», «європейські моделі функціонування правоохоронних органів», «воєнна доктрина». «державна безпека», «воєнна безпека».

2. Скласти схеми:

- Система суб'єктів публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.
- Рада національної безпеки і оборони України як суб'єкт публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери.
- Галузь юстиції як суб'єкт публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери.
- Галузь митної справи як суб'єкт публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери.
- Галузь закордонних справ як суб'єкт публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери.
- Галузь внутрішніх справ як суб'єкт публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери.

3. Проаналізуйте наведені судження, знайдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

- 1) воєнна безпека – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру;
- 2) державна безпека – захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від воєнних загроз;
- 3) забезпечує інформування Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інших державних органів про найбільш важливі та резонансні події у світі, вносить пропозиції щодо реагування на події, що безпосередньо стосуються національних інтересів, надає їм інформацію, необхідну для реалізації ефективної зовнішньої та внутрішньої політики – Служба Безпеки України.

4. Надайте відповіді на питання:

- 1) Які державні органи становлять систему суб'єктів державного управління в галузі національної безпеки.
- 2) Які державні органи становлять систему суб'єктів державного управління в галузі закордонних справ.
- 3) Які державні органи становлять систему суб'єктів державного управління в галузі юстиції.

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Поняття, правові основи та особливості публічного адміністрування в галузі оборони. Система органів публічного адміністрування в сфері оборони.
2. Поняття, правові основи та особливості публічного адміністрування в галузі державної безпеки. Система органів виконавчої влади в галузі державної безпеки.
3. Поняття, правові основи, особливості та система органів публічного адміністрування в галузі охорони державного кордону.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

Знати визначення таких термінів, як адміністративно-політична сфера, публічне адміністрування, правоохоронні органи, тощо. Мета заняття полягає у з'ясуванні сутності публічної адміністрації, розгляді специфіки її методів та форм внутрішньо та зовнішньо організаційної діяльності.

За результатами вивчення теми необхідно знати сучасний стан та перспективи розвитку системи публічного адміністрування в Україні, суб'єктів публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері, галузі внутрішніх справ, повноваження органів внутрішніх справ.

Вміти відтворювати основні поняття та категорії, що механізм публічного адміністрування в галузі внутрішніх справ, переосмислювати наявні знання стосовно нових фактів.

Система суб'єктів публічного адміністрування адміністративно-політичною сферою. Адміністративно-правовий статус суб'єктів публічного адміністрування адміністративно-політичною сферою. Повноваження Президента України в адміністративно-політичній сфері. Повноваження Кабінету Міністрів України в адміністративно-політичній сфері. Повноваження центральних органів виконавчої влади в адміністративно-політичній сфері. Повноваження місцевих органів виконавчої влади в адміністративно-політичній сфері. Повноваження органів місцевого самоврядування в адміністративно-політичній сфері.

1. Скласти схеми:

– Галузь державної оборони як суб'єкт публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери.

– Галузь державної безпеки як суб'єкт публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери.

– Галузь охорони державного кордону, як суб'єкт публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери.

– Суб'єкти забезпечення національної безпеки адміністративно-політичної сфери.

– Система органів державного управління у сфері забезпечення обороноздатності країни.

2. Проаналізуйте наведені судження, знайдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

1) Для здійснення повноважень у сфері оборони, визначених Конституцією та законами України, Голова Верховної Ради видає укази і розпорядження та накази і директиви з питань оборони, у тому числі з питань оперативного доукомплектування в особливий період Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань.

2) Президент України визначає потреби в оборонних витратах, забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України щодо фінансування заходів у сфері оборони у визначених обсягах.

3) Особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень – це надзвичайний стан.

4) Для організації оборони держави Президент України за поданням Верховної Ради України затверджує структуру плану оборони України та військово-адміністративний поділ території України. Порядок розроблення плану оборони України визначається Верховною Радою України.

5) Функцією Кабінету міністрів України є внесення пропозицій Президентові України щодо реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони; координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони у мирний час.

3. Заповніть таблицю :

	Суб'єкти публічного адміністрування адміністративно-політичної сфери	Правова основа діяльності	Структура	Основні функції та завдання в адміністративно-політичній сфері	Компетенції в адміністративно-політичній сфері
1	Рада національної безпеки і оборони України				
2	Кабінет Міністрів України				
3	Державна прикордонна служба України				

4. Виконайте завдання:

1) Визначте основні напрями діяльності суб'єктів публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері та основні засади державної політики у цій сфері.

2) Визначте структуру адміністративно-політичної сфери та правову основу діяльності суб'єктів державного управління в галузі оборони, закордонних справ, внутрішніх справ, юстиції та публічної служби.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Реформування адміністративно-політичної сфери в умовах сучасності.
2. Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність СБУ, як складова адміністративно-політичної сфери.
3. Актуальні проблеми модернізації державно-політичних інститутів та системи публічного адміністрування.
4. Контроль та нагляд як інструмент публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.
5. Публічне адміністрування в адміністративно-політичній сфері: європейський досвід.

Індивідуальні завдання до Теми 7:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Структура адміністративно-політичної сфери.
2. Методи публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.
3. Роль Президента України, як суб'єкта державного управління адміністративно-політичної сфери.
4. Роль Верховної Ради України, як суб'єкта державного управління адміністративно-політичної сфери.
5. Роль Кабінету Міністрів України, як суб'єкта державного управління адміністративно-політичної сфери.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.
5. Про Національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст. 241.
6. Про оборону України: Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 9, ст. 106.
7. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 13, ст. 222.

8. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 35, ст. 237.
9. Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 27, ст. 208.
10. Положення про Міністерство закордонних справ України, Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 р. № 281. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-%D0%BF#n8>.

Спеціалізована література:

1. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник: Алерта, 2019. 548 с.
2. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
3. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
4. Мінка Т. П., Алфьоров С. М., Миронюк Р. В. Адміністративне процесуальне право: навч. посіб. Харків: Право, 2013. 352 с.
5. Мінка Т. П. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2017. 320 с.
6. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
7. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
8. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
9. Кузьменко О. В., Плугатир М. В., Пастух І. Д. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 388 с.
10. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
11. Безпалова О. І. Адміністративно-юрисдикційна діяльність Національної поліції України: навч. посібник. Харків, 2021.
12. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.

ТЕМА 8. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ І АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Семінарське заняття – 4 год.

План

1. Поняття адміністративного правопорушення за законодавством України.
2. Юридичний склад адміністративного правопорушення.
3. Відокремлення адміністративних правопорушень від кримінальних правопорушень та дисциплінарних проступків.
4. Нормативна основа адміністративної відповідальності.
5. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

Результатом вивчення вказаної теми є засвоєння такого поняття як адміністративна відповідальність, як одного із найважливіших складових сучасного предмету адміністративного права. Так, протиправна поведінка є антиподом правової поведінки. Тобто протиправною поведінкою може вважатися така поведінка яка характеризується порушенням норм права. Основним із видів такої поведінки є правопорушення. Адміністративне правопорушення є протиправним діянням, яке здійснюється особою здатною нести відповідальність, а саме юридичну відповідальність, за вчинення різної групи правопорушень.

Враховуючи зазначене адміністративна відповідальність розглядається як засіб охорони суспільних відносин, досить універсальний, та може регулюватись такими галузями права як господарським, цивільним, конституційним, трудовим та безпосередньо адміністративним.

Якщо розкривати визначення адміністративного проступку то це є не інакше як свого роду збірник санкцій чималої частини галузевих правових норм.

Необхідно також зазначити і те, що адміністративні проступки є одним із домінуючих з усіх видів правопорушень. Значна кількість і мала шкідливість вказаних проступків вимагає досить нескладного порядку застосування, а саме застосування заходів реагування.

Розглядаючи вказану тему треба зауважити, що чинне законодавство про адміністративні правопорушення має дуже великий обсяг і є одним із нормативних актів який повсякчас потребує змін та доповнень.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій:

«адміністративна відповідальність», «адміністративне правопорушення», «альтернативи відповідальності», «кримінально-карані проступки», «адміністративні проступки» «юридичний склад», «юридичний аналіз», «об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона».

2. Скласти схеми:

- Ознаки адміністративного правопорушення.
- Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
- Загальні правила накладення стягнення за адміністративні правопорушення.
- Права осіб, яких притягують до адміністративної відповідальності.

3. Виконати завдання:

1) Складіть таблицю, розмежовуючи адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальності.

	Критерії розмежування	Адміністративна відповідальність	Кримінальна відповідальність	Цивільно-правова відповідальність
1.	Рівень суспільної небезпеки			
2.	Норми права, якими встановлюється відповідальність			
3.	Суб'єкти провадження			
4.	Результати притягнення особи до відповідальності			
5.	Юридична природа санкцій за порушення			

2) Заповніть дану таблицю, використовуючи КУпАП:

№ п/п	Номер статті КУпАП	Юридичний склад адміністративного правопорушення			
		Об'єкт	Об'єктивна сторона	Суб'єкт	Суб'єктивна сторона
1	44				
2	65				
3	121				
4	173				

4. Проаналізуйте наведені судження, знайдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

1) Правопорушення як подія, що сталася в реальній дійсності, є не що інше, як специфічна поведінка однієї людини.

2) Родовий об'єкт це неоднорідні групи суспільних відносин, які в сукупності складають видовий об'єкт.

3) Суб'єктами адміністративних правопорушень можуть бути деліктоздатні фізичні та юридичні особи, що скоїли ті чи інші правопорушення.

4) Фізичні особи – це осудні особи, що досягли 18-річного віку, громадяни України, іноземці та особи без громадянства.

Задача № 1

Для якого з названих складів адміністративних проступків завжди необхідна наявність спеціального суб'єкта:

Варіант 1

- 1) Дрібне хуліганство.
- 2) Прийняття паспорта у заставу.
- 3) Порухення правил дорожнього руху.
- 4) Порухення правил військового обліку.

Варіант 2

- 1) Ухилення від проходження огляду на стан сп'яніння.
- 2) Неправомірне використання державного майна.
- 3) Порухення порядку реєстрації іноземних громадян.
- 4) Невиконання батьками обов'язків по вихованню дітей.

Задача № 2

18.12.2020 до відділу поліції доставлено неповнолітніх Вовчук О. (14 років) та Опришко В. (15 років) за появу у п'яному вигляді у громадському місці, про що було терміново повідомлення їх батьків.

Надайте визначення суб'єктів адміністративного правопорушення.

За якими статтями КУпАП буде складено протокол про адміністративне правопорушення?

Задача № 3

Посадовою особою державної санітарно-епідеміологічної служби було винесено постанову про застосування фінансових санкцій до юридичної особи у зв'язку з порушенням санітарного законодавства.

Керівник юридичної особи спростував вказані порушення та зазначив про необхідність оскарження вказаного рішення посилаючись на відсутність суб'єктивної сторони у складі адміністративного правопорушення. Також, керівником юридичної особи було зазначено про неможливість притягнення до адміністративної відповідальності вказану юридичну особу.

Дайте юридичний аналіз ситуації.

Завдання для самостійної роботи до Теми 8:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Адміністративна відповідальність та її місце в системі юридичної відповідальності.
2. Поняття, особливості та підстави адміністративної відповідальності.
3. Адміністративна відповідальність спеціальних суб'єктів та їх особливості.

4. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.
5. Адміністративна відповідальність неповнолітніх осіб, батьків, осіб, що їх замінюють та її особливості.

Індивідуальні завдання до Теми 8:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Законодавчі основи адміністративної відповідальності у країнах Євросоюзу.
2. Головні риси адміністративної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності.
3. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.
4. Особливості адміністративної відповідальності військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень.
5. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).

Спеціалізована література:

1. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
2. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник: Алерта, 2019. 548 с.
3. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
4. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
5. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
6. Бондар Г., Коломоєць Т., Колпаков К. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
7. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
8. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
9. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.

ТЕМА 9. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття та види адміністративних стягнень
2. Заходи впливу що застосовуються до неповнолітніх.
3. Загальні правила накладення стягнення за адміністративне правопорушення.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

Під час вивчення вказаної теми необхідно засвоїти поняття та ознаки адміністративного стягнення. Вміти застосовувати знання у практичній роботі, розуміти мету застосування адміністративного стягнення до винних осіб. Надати визначення такому поняттю як характеристика адміністративних стягнень. Сформувати у здобувачів чітке розуміння щодо застосування заходів впливу до неповнолітніх осіб, загальних правил застосування стягнення при накладенні адміністративного правопорушення. Розуміти поняття обставин, що пом'якшують та обтяжують адміністративну відповідальність за правопорушення. Знати перелік адміністративних стягнень, які застосовуються до працівників поліції, правила накладення адміністративних стягнень та чітко розуміти у яких випадках стягується судовий збір.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій:

«стягнення», «основні та додаткові», «загальні правила накладення» «правопорушення», «адміністративне правопорушення», «юридичний склад», «об'єкт», «об'єктивна сторона», «суб'єкт», «суб'єктивна сторона», «юридичний аналіз».

2. Скласти схеми:

- Перелік адміністративних стягнень за адміністративні правопорушення.
- Застосування заходів впливу за вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх.
- Загальні правила накладення стягнень за адміністративні правопорушення.
- Перелік обставин, що пом'якшують відповідальність.
- Перелік обставин, що обтяжують відповідальність.
- Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.

3. Проаналізуйте наведені судження, найдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

- 1) Перелік обставин, що обтяжують відповідальність за адміністративні правопорушення відносно неповнолітніх не застосовується.
- 2) Застосування заходів впливу за вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх не передбачається.

3) Виправні роботи призначаються тільки як основне стягнення й відбуваються виключно за місцем постійної роботи правопорушника.

4) Адміністративний арешт призначається тільки судом (суддею) на термін до 10 діб.

4. Виконайте завдання:

1) Надайте перелік заходів впливу, що застосовуються до неповнолітніх віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років за вчинення адміністративних правопорушень.

2) Зробіть зрівняльний аналіз обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення та за кримінальними злочинами. Надайте визначення схожим та відмінним рисам.

Завдання для самостійної роботи до Теми 9:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Поняття та види адміністративних стягнень.
2. Заходи впливу що застосовуються до неповнолітніх.
3. Загальні правила застосування стягнення за адміністративне правопорушення.

Індивідуальні завдання до Теми 9:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Застосування адміністративних стягнень відносно юридичних осіб.
2. Строки накладення адміністративних стягнень.
3. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні ряду адміністративних правопорушень.
4. Обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (Відомості Верховної Ради України, 1997, № 24, ст. 170).
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI (Відомості Верховної Ради України, 2013, № 1, ст. 1).

Спеціалізована література:

1. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер ; Буква Закону, 2018. 344 с.
2. Бородін І. Л. Адміністративне право України: підручник: Алерта, 2019. 548 с.
3. Бакуменко В. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посібник. Київ: Ліра-Київ, 2017. 256 с.
4. Битяк Ю., Гаращук В., Зуй В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
5. Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. Адміністративне право: навч. посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 172 с.
6. Бондар Г., Коломєць Т., Колпаков К. та ін. Адміністративно-правове регулювання публічного адміністрування в Україні: навч. посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 204 с.
7. Битяк Ю. П., Балакарева І. М., Бойко І. В. Адміністративне право. Харків: Право, 2020. 392 с.
8. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
9. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.

ТЕМА 10. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ В ПУБЛІЧНОМУ АДМІНІСТРУВАННІ

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Законність як принцип, режим, правовий стан: поняття, ознаки та способи забезпечення.
2. Контроль як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.
3. Нагляд як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.
4. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

При вивченні теми необхідно ознайомитися з поняттям законності та основних механізмів її забезпечення. Необхідно звернути увагу здобувачів вищої освіти на те, що забезпечення дисципліни і законності в публічному адмініструванні здійснюється за допомогою контролю і нагляду. Забезпечення законності також є їх одним із основних конституційних прав громадян і його реалізація відбувається шляхом подання звернень до публічних інституцій.

Знати сучасний стан та перспективи механізму забезпечення законності та дисципліни у сфері публічного управління, способи забезпечення законності та дисципліни, гарантії їх реалізації; забезпечення дисципліни і законності в публічному адмініструванні здійснюється за допомогою контролю і нагляду, крім того звернення громадян до публічних інституцій з питань забезпечення законності є їх конституційним правом.

Вміти відтворювати такі основні поняття та категорії, які відображають сутність та зміст механізму забезпечення законності у сфері публічного управління, належним чином використовувати засвоєні знання для подальшого розв'язання типових ситуацій.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій:

«законність», «дисципліна», «способи забезпечення законності», «контроль», «нагляд», «звернення громадян», «гарантії забезпечення законності», «галузевий контроль», «громадський контроль», «нагляд прокуратури», «адміністративний нагляд».

2. Скласти схеми:

– Законність як принцип, режим, правовий стан: поняття, ознаки та способи забезпечення.

– Контроль як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.

– Нагляд як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.

– Звернення громадян як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.

3. Проаналізуйте наведені судження, найдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

1) Провідне місце в системі внутрішнього адміністративного контролю посідає урядовий контроль – контроль з боку президента України.

2) Контроль, який здійснюється місцевими органами виконавчої влади – місцевими державними адміністраціями та територіальними органами ЦОВВ, є найбільш наближеним до контрольованих об'єктів.

3) Головною особливістю громадського контролю є те, що останній не наділений можливістю застосування засобів примусового характеру.

4) Прокурорський нагляд - це спосіб забезпечення дисципліни в публічному адмініструванні.

4. Виконайте завдання:

1) Надайте перелік адміністративних стягнень, які накладаються за вчинення адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.

2) Надайте перелік засобів впливу, що застосовуються до неповнолітніх за вчинення адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.

Завдання для самостійної роботи до Теми 10:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Режим законності: сучасний стан та перспективи розвитку.
2. Державний контроль: поняття і роль у державному управлінні.
3. Судовий контроль в Україні та європейський досвіт.
4. Європейський досвіт державного управління.

Індивідуальні завдання до Теми 10:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Законність і дисципліна: загальна характеристика та класифікація способів їх забезпечення.
2. Поняття і система засобів забезпечення законності у державному управлінні.
3. Основні функції публічного адміністрування у сфері національної безпеки.
4. Публічне адміністрування у сфері юстиції.
5. Контроль з боку органів місцевого самоврядування і громадських організацій.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.

Спеціалізована література:

1. Адміністративна юстиція: європейський досвід та пропозиції для України: Київ: Факт, 2003. 514 с.
2. Бевзенко В. М. Адміністративні суди України: навч. посібник, 2006. 271 с.
3. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Зуй В. В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
4. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
5. Ківалов С. В. Курс адміністративного процесуального права України: підручник. Загальна частина. Одеса: Фенікс, 2014. 342 с.
6. Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України: навч. посібник. Київ: Прецедент, 2007. 613 с.
7. Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. Адміністративно-процесуальне право України: підручник. 2007. 416 с.
8. Мармазов В. Є. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції: навч. посібник. Київ: Юридична книга, 2000. 472 с.
9. Муніципальне право України: підручник. Харків: Одиссей, 2008. 528 с.
10. Муніципальне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
11. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права: навч. посібник. Київ, 2006. 395 с.
12. Педько Ю. С. Становлення адміністративної юстиції в Україні: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. 208 с.
13. Фрицький О. Ф. Конституційне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 512 с.
14. Чушенко В. І. Конституційне право України: підручник. Київ: Ін Юре, 2009. 547 с.
15. Шляхтун П. П. Конституційне право України: підручник. Київ: Освіта України; КНТ, 2008. 592 с.

ТЕМА 11. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ПРАЦІ І ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Загальні засади провадження в справах про адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері охорони здоров'я.
3. Поняття і особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

Практичне заняття слід розпочати з детального ознайомлення з загальними юридичними характеристиками адміністративних правопорушень, які об'єднані у главі 5 КУпАП, а саме «Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення», а також з переліком адміністративних правопорушень, які об'єднано сферою охорони здоров'я та закріплено у суміжних главах КупАП.

Необхідно також детально зупинитись на розкритті загального поняття «здоров'я» та його юридичного визначення.

Дослідити юридичні характеристики правопорушень, що посягають на відносини у сфері «охорони праці» і «охорони здоров'я», юридичний склад та особливості провадження.

На практичному занятті необхідно визначити перелік осіб, що мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення даної категорії та розглядати справи. Також необхідно звернути увагу здобувачів вищої освіти на особливості застосування адміністративних стягнень за вчинення правопорушень, що посягають на відносини у сфері «охорони праці» і «охорони здоров'я». Напрацювати навички застосування отриманих теоретичних знань для розв'язання юридичних завдань і ситуаційних задач.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій: «здоров'я», «охорона здоров'я», «охорона праці», «провадження в справах про адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення», «законодавство про працю», «законодавства про охорону праці», «режим радіаційної безпеки», «правила щодо карантину людей», «гарантії забезпечення законності», «галузевий контроль», «контроль», «санітарні норми».

2. Скласти схеми:

– Загальні засади провадження в справах про адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення.

– Поняття і особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я.

– Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері охорони здоров'я.

3. Виконайте завдання:

1. Надайте перелік адміністративних правопорушень, об'єднаних сферою охорони здоров'я.
2. Визначте спеціальних суб'єктів адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері охорони здоров'я.
3. Охарактеризуйте особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я.

Задача № 1

З 25 липня 2020 року Омеляненко О. С. перебував на обліку у лікаря – нарколога Дніпропетровського центру первинної медико-санітарної допомоги. У подальшому Омеляненко О. С., незважаючи на повідомлення лікарні про обов'язкове прибуття на черговий прийом до лікаря нарколога, а саме 18.02.2021, у зазначений час не з'явився.

Надайте кваліфікацію діям Омеляненко О.С.? Зазначте статті КУпАП за якими буде складено протокол про адміністративне правопорушення? Чи є підстави для звільнення Омеляненко О.С. від адміністративної відповідальності?

Задача № 2

15 вересня 2021 року лейтенант поліції Половинко Б. перебував на робочому місці у службовому кабінеті у стані алкогольного сп'яніння. Вказаний стан працівника поліції було помічено керівництвом і у зв'язку з чим відносно нього було розпочато службове розслідування. Однак з метою уникнення відповідальності Половинко Б. визвав лікаря та отримав лікарняний. Під час його перебування на лікарняному, до нього надійшло офіційне повідомлення щодо звільнення його з органів Національної поліції..

Обґрунтуйте правомірність дій відносно Половинко Б.

Задача № 3

Гр. Кравченко Г. П. його давній знайомий Токар А. В. запропонував працевлаштуватись, однак зазначив, що він в обов'язковому порядку повинен пройти медичний огляд. Під час подачі документів на працевлаштування гр. Кравченко Г. П. відмовився від проходження медичного огляду, так як періодично вживав наркотичні засоби. Свою відмову він пояснив, що стан його здоров'я є задовільним.

Надайте правову кваліфікацію діям гр. Кравченко Г. П.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Поясніть, чи існують законні підстави для притягнення Кравченко Г. П. до адміністративної відповідальності?

Задача № 4

Під час чергування на території дільничним офіцером поліції було виявлено гр. Рябошапко В. В., який здійснював лікування методами народної

медицини за допомогою трав і заговорів. Документів на зайняття відповідною діяльністю гр. Рябошапко В.В. не мав, внаслідок чого дільничний офіцер поліції почав складати на останнього адміністративний протокол.

Проаналізуйте ситуацію, вкажіть на належність справи до адміністративної юрисдикції поліції.

Задача № 5

Громадянин Павлов С. О. перебував на обліку з медичним діагнозом «наркоманія», однак декілька разів уникав проходження медичного обстеження. Дізнавшись про даний факт дільничним офіцером поліції було складено на Павлова С.О. адміністративний протокол.

Зазначте, чи належить дана ситуація до адміністративної юрисдикції Національної поліції.

Чи вважаєте Ви законними вжиті заходи працівником поліції?

Завдання для самостійної роботи до Тем 11:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Поняття «охорона праці». Суб'єктивна та об'єктивна сторона правопорушень у галузі охорони праці.
2. Поняття «народна медицина (цілительство)». Встановлені законодавством вимоги щодо заняття народною медициною.
3. Порухення вимог режиму радіаційної безпеки в місцевостях, що зазнали радіоактивного забруднення.
4. Особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я населення.

Індивідуальні завдання до Тем 11:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Порухення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові та (або) її компонентів.
2. Порухення чи невиконання колективного договору, угоди. Ухилення від участі в переговорах щодо укладення, зміни або доповнення колективного договору, угоди.
3. Докази у провадженнях про адміністративні правопорушення в сфері охорони здоров'я населення.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.
5. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III (Відомості Верховної Ради України, 2000, № 29, ст. 228).

Спеціалізована література:

1. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Зуй В. В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
2. Богуцький В. В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: навч. посібник. Харків: Юрайт, 2013. 224 с.
3. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018.
4. Конституція України: наук.-практ. коментар. Харків: Право; Київ: Ін Юре, 2003. 808 с.
5. Логвиненко Б. О. Провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я: навч. посібник. 2020.
6. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
7. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law). Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010.
8. Небрат О. О. Удосконалення процедури складання протоколу в справах про адміністративні правопорушення. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. Вип. 33. С. 235-240.

ТЕМА 12. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИКІВ

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Загальна характеристика правопорушень в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.
2. Особливості адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.
3. Органи, посадові особи, які наділені юрисдикційними повноваженнями в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

При вивченні теми здобувачам вищої освіти необхідно ознайомитися з таким окремим видом адміністративних правопорушень, як вчинених в сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, особливостей провадження в таких справах.

Також необхідно детально зупинитись на розгляді та закріпленні знань загальної характеристика наркотичних засобів та психотропних речовин як предметів адміністративних правопорушень. Знати юридичну характеристику адміністративних проступків, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин та особливості провадження у справах вказаної категорії адміністративних правопорушень

Слід також акцентувати свою увагу на визначенні таких питань як види наркотичних засобів та психотропних речовин як предметів адміністративних правопорушень, знати родовий об'єкт та суб'єкти правопорушень, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, розуміти перелік осіб, що мають право складати протоколи за правопорушення та осіб, що мають право розглядати справи про правопорушення, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій:

«наркотичні засоби», «психотропні речовини», «прекурсори наркотичних засобів і психотропних речовин», «виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин», «виробництво наркотичних засобів і психотропних речовин», «ліцензія на здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів», «наркоманія», «обіг наркотичних засобів, психотропних речовин».

2. Скласти схеми:

– Загальна характеристика правопорушень в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.

– Особливості адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.

– Органи, посадові особи, які наділені юрисдикційними повноваженнями в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.

3. Проаналізуйте наведені судження, знайдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

1) Суб'єкт вчинення правопорушень, передбачених ст. ст. 44, 44-1, 106-2, 130 КУпАП, є загальний, тобто, це особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення досягли вісімнадцяти років,

2) Психотропні речовини являють собою будь-які не природні або не синтетичні речовини і матеріали, а також інші речовини і матеріали, які є небезпечними для здоров'я населення при зловживанні ними.

3) Відповідальність за незаконне зберігання наркотичних засобів (психотропних речовин) настає незалежно від його тривалості.

Задача № 1

Працівником поліції Осипенко С.О. у відділенні Нової Пошти № 70 розташованій у м. Дніпро було затримано Рябчука Л.В., який намагався відправити невелику кількість насіння конопель.

Надайте правову кваліфікацію діям Рябчука Л.В. Здійсніть юридичний аналіз адміністративного правопорушення.

Задача № 2

До відділення поліції 13.06.2021 року з невеликим пакунком прийшов гр. Дубок Т.П. та повідомив до за місцем свого помешкання він тривалий час зберігав наркотичні речовини (амфітамін), а зараз має намір на добровільну здачу вказаних наркотичних засобів.

Кваліфікуйте дії гр. Дубок Т. П.

Чи є законні правові підстави для притягнення Дубок Т. П. до адміністративної відповідальності?

Задача № 3

Під час чергування працівником поліції Іскра І. І. було затримано Дедяєва В. О. який за своєю поведінкою ймовірно знаходився у стані наркотичного сп'яніння та він себе неприпустимо, чіпляючись до перехожих та висловлюючись в їх бік нецензурною лайкою. Працівником поліції Дедяєву В. О. було запропоновано пройти медичне обстеження на що останній категорично відмовився та почав висловлюватись нецензурною лайкою.

Надайте правову кваліфікацію діям Дедяєва В. О.

Здійсніть юридичний аналіз адміністративного правопорушення.

Задача № 4

У ході патрулювання території району працівниками поліції було помічено неповнолітнього 15 річного Пахолко Д. С. який побачивши присутність поліцейських намагався втекти. При здійсненні огляду особистих речей Пахолко Д. С. працівниками поліції було виявлено наркотичний засіб (маріхуана). Пахолко Д. С. пояснив, що вказаний наркотичний засіб йому особисто не належить, він його знайшов і хотів сам добровільно передати працівникам поліції.

Надайте кваліфікацію діям Пахолко Д. С.

Які особливості затримання неповнолітньої особи?

Задача № 5

Неподалік від відділу поліції у м. Дніпро по вул. Троїцька, 20 працівниками поліції було помічено Чередниченка О. Р. який поводився незрозуміло та постійно озирався. Приблизившись до Чередниченка О. Р. працівники поліції стали вимагати пред'явити документи, що посвідчують особу, на що останній дістав разом з посвідченням водія ампулу з речовиною з надписом «морфій» та повідомив, що сам добровільно хоче здати вказану ампулу з речовиною.

Зазначте, чи є в діях Чередниченко О. Р. ознаки адміністративного правопорушення? Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання для самостійної роботи до Теми 12:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Загальна характеристика і види адміністративних проступків, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

2. Відмежування кримінальної відповідальності в сфері незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин від адміністративної відповідальності.

3. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб в сфері незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

Індивідуальні завдання до Теми 12:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Запобігання адміністративним правопорушенням, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

2. Європейський досвід щодо запобігання правопорушенням, що посягають на відносини у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин.

3. Роль поліції у протидії правопорушенням в сфері обігу наркотиків.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).

4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.

5. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15.02.1995 р. № 60/95-ВР. (Відомості Верховної Ради України, 1995, № 10, ст. 60).
6. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : Закон України від 15.02.1995 р. № 62/95-ВР. (Відомості Верховної Ради України, 1995, № 10, ст. 62).

Спеціалізована література:

1. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Зуй В. В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
2. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
3. Ківалов С. В. Курс адміністративного процесуального права України: підручник. Загальна частина. Одеса: Фенікс, 2014. 342 с.
4. Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України: навч. посібник. Київ: Прецедент, 2007. 613 с.
5. Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. Адміністративно-процесуальне право України: підручник. 2007. 416 с.
6. Мармазов В. Є. Рада Європи: політико-правовий механізм інтеграції: навч. посібник. Київ: Юридична книга, 2000. 472 с.
7. Муніципальне право України: підручник. Харків: Одиссей, 2008. 528 с.
8. Муніципальне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 592 с.
9. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law). Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010.
10. Чушенко В. І. Конституційне право України: підручник. Київ: Ін Юре, 2009. 547 с.
11. Шляхтун П. П. Конституційне право України: підручник. Київ: Освіта України; КНТ, 2008. 592 с.

ТЕМА 13. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ НА ТРАНСПОРТІ

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Загальна характеристика та види адміністративних правопорушень на транспорті.
2. Родовий об'єкт та суб'єкти правопорушень на транспорті.
3. Юридична характеристика адміністративних проступків у сфері забезпечення безпеки громадян на залізничному транспорті України.
4. Адміністративна відповідальність за правопорушення на повітряному транспорті.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

Практичне заняття слід розпочати саме з ознайомлення з окремими видами адміністративних правопорушень вчинених в сфері транспорту (у тому числі повітряному та залізничному).

Необхідно звернути увагу здобувачів вищої освіти на особливості кваліфікації адміністративних правопорушень вказаної категорії, визначення юридичного складу. Окремо спинитися на визначенні родового об'єкту та суб'єкту правопорушень на транспорті. Ознайомитися з стягненнями, що накладаються за правопорушення учинені на транспорті, заходами забезпечення провадження у вказаних адміністративних правопорушеннях.

Також необхідно визначити перелік осіб, що мають право складати протоколи за правопорушення на транспорті та осіб, що мають право розглядати справи про правопорушення даної категорії.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій:

«транспорт», «безпека громадян», «провадження в справах про адміністративні правопорушення на транспорті», «залізничний транспорт», «повітряний транспорт», «безпека дорожнього руху», «суб'єкт правопорушень на транспорті», «об'єкт правопорушень на транспорті», «родовий об'єкт правопорушень на транспорті», «протокол про адміністративне правопорушення на транспорті».

2. Скласти схеми:

- Види адміністративних правопорушень на транспорті.
- Юридична характеристика адміністративних проступків у сфері забезпечення безпеки громадян на залізничному транспорті України.
- Об'єкт та суб'єкт адміністративних правопорушень на транспорті.
- Адміністративна відповідальність за правопорушення на повітряному транспорті.
- Види правопорушень на автодорожньому транспорті.

3. Виконайте завдання:

1) Визначте які органи уповноважені на розгляд справ про адміністративні правопорушення передбачені:

- ст. 109 КУпАП (порушення правил з охорони порядку і безпеки руху на залізничному транспорті);
- ст. 114 КУпАП (порушення правил користування засобами залізничного транспорту);
- ст. 112 КУпАП (порушення правил поведінки на повітряному судні).

2) Визначте осіб, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення передбачені:

- ст. 113 КУпАП (порушення правил міжнародних польотів);
- ч. 3 ст. 116 КУпАП (порушення правил реєстрації торговельних суден);
- ст. 120 КУпАП (порушення правил пожежної безпеки на залізничному, морському, річковому транспорті).

Задача № 1

Перебуваючи на чергуванні за маршрутом залізничного перевезення поїзда «Одеса – Львів» працівник поліції Філін Ю. В. побачив гр. Мартинюка П. П. який палив у тамбурі вагону. Виконуючи свої посадові обов'язки працівник поліції почав вимагати громадянина припинити паління у громадському місці. На що Мартинюк П. П. відмовився зазначивши, що вказана вимога не є законною, у зв'язку з тим на його думку тамбур поїзда не є громадським місцем.

Зазначте чи правомірні вимоги працівника поліції?

Чи є тамбур поїзда громадським місцем?

Вкажіть які норми чинного законодавства було порушено Мартинюком П. П.?

Задача № 2

Під час виконання своїх службових обов'язків патрульним поліції Лапушаненко В. В. було зупинено транспортний засіб під керуванням гр. Остапчука Л. О. який під час перевірки не надав документа щодо права керування транспортним засобом. Крім того, працівником поліції за невпевненими діями водія було припущено щодо можливого перебування водія у стані алкогольного сп'яніння. Враховуючи зазначене патрульним поліції Лапушаненко В. В. було запропоновано гр. Остапчуку Л. О. пройти медичне освідчення, однак останній у категоричній формі від освідчення відмовився.

Надайте юридичний аналіз ситуації.

Чи правомірною була вимога працівника поліції відносно водія?

Задача № 3

Під час польоту пасажир Олександровський Р. С. користувався у власних цілях мобільним зв'язком. Вказане порушення побачила бортпровідниця та зазначила про необхідність вимкнення телефону, на що Олександровський Р. С. висловився відносно неї нецензурною лайкою зазначивши, що вказана розмова є для нього дуже важливою.

Зазначте які органи (посадові особи) уповноважені на розгляд вказаної справи?

Кваліфікуйте дії Олександровського Р. С. згідно чинного законодавства.

Задача № 4

Отримавши повідомлення про скоєння дорожньо-транспортної пригоди працівник поліції Поліщук В. С. зупинивши водія Васильченко Т. Р., який керував власним транспортним засобом, попросив останнього відвести його на місце події. Однак водій Васильченко Т. Р. відмовився допомогти працівнику поліції зазначивши, що дуже поспішає у власних справах.

Надайте юридичний аналіз правопорушення.

Проаналізуйте дії водія Васильченко Т. Р. та працівника поліції Поліщук В. С. та визначте їх правомірність.

Завдання для самостійної роботи до Теми 13:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Загальна характеристика та види правопорушень на автодорожному транспорті.
2. Загальна характеристика та види правопорушень на повітряному транспорті.
3. Загальна характеристика та види правопорушень на залізничному транспорті.
4. Види адміністративних стягнень, що накладаються за правопорушення на транспорті.

Індивідуальні завдання до Теми 13:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Загальна характеристика та види правопорушень на морському транспорті.
2. Особливості оформлення адміністративних матеріалів в справах про правопорушення на транспорті.
3. Особи, що мають право складати протоколи за правопорушення на транспорті.
4. Особи, що мають право розглядати справи про правопорушення на транспорті.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.

Спеціалізована література:

1. Баган Я. Й. Адміністративно-правове забезпечення функціонування авіаційного транспорту в Україні: дис. канд. юрид. наук., 2018. С. 103-104.
2. Бичков А. С. Адміністративна відповідальність за порушення правил безпеки польотів: автореф. дис. канд. юрид. наук: Київ, 2010. 19 с.
4. Богуцький В. В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: навч. посібник. Харків: Юрайт, 2013. 224 с.
5. Волощук А. М. Розмежування кримінальних правопорушень та адміністративних проступків у контексті положень реформи адміністративного та кримінального законодавства України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Львів, 2012. Вип. № 4. С. 264-273.
6. Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018.
7. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
1. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law). Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010.
8. Небрат О. О. Удосконалення процедури складання протоколу в справах про адміністративні правопорушення. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. Вип. 33. С. 235-240.
9. Федотова Г. В. Критерії відмежування кримінального проступку від злочину та адміністративного правопорушення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 38. С. 91-94.

ТЕМА 14. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК І ГРОМАДСЬКУ БЕЗПЕКУ

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Загальна характеристика та види правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
2. Дрібне хуліганство.
3. Вчинення насильства в сім'ї.
4. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях
5. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді.

Методичні вказівки для підготовки до практичного заняття.

Під час підготовки до практичного заняття здобувачам вищої освіти необхідно ознайомитися з окремим видом адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Необхідно закріплення знань щодо загальної характеристики та видів правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку, родовий об'єкт та суб'єкти правопорушень. Особи, які мають право складати протоколи за правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Особливо необхідно зупинитись на визначенні осіб, які мають право розглядати справи про правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.

Необхідно знати порядок накладення стягнень за адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку, розкрити таке поняття як запобігання адміністративним правопорушенням, профілактика, тощо.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій:

«громадський порядок», «громадська безпека», «провадження в справах про адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку», «дрібне хуліганство», «вчинення насильства в сім'ї», «куріння тютюнових виробів у заборонених місцях», «розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді».

2. Скласти схеми:

– Загальна характеристика та види правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку

– Юридичний склад адміністративного правопорушення: дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП).

– Юридичний склад адміністративного правопорушення: вчинення насильства в сім'ї.

3. Виконайте завдання:

1) Дайте визначення поняттям: «громадський порядок», «громадська безпека», «публічний порядок», «адміністративне правопорушення, що посягає на громадський порядок та громадську безпеку», «порушення публічного порядку».

2) Назвіть види порушень публічного порядку, за якими поліцейськими оформлюються протоколи про адміністративні правопорушення.

3) Назвіть види порушень публічного порядку, за якими поліцейські розглядають справи про адміністративні правопорушення.

4) Визначте юридичний склад адміністративного правопорушення: розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді (ст. 178 КУпАП), та охарактеризуйте його елементи.

Задача № 1

Перебуваючи у закладі торгівельного розважального центру військовослужбовець Калугін С. В., який на той час знаходився у відпустці, разом зі своїм знайомим Михайлюком О. П., у приміщенні кафе ТРЦ вживали алкогольні напої. Через деякий час у них стався конфлікт з невідомими чоловіками, які також перебували у вказаному приміщенні кафе та з якими у них виникла бійка.

Надайте правову кваліфікацію діям Калугіна С. В. та Михайлюка О. П. і визначте їх відповідальність?

Задача № 2

Патрульними поліцейськими під час чергування було помічено три автомобіля «BMW», що пересувались на великій швидкості по вулиці міста, чим створювали перешкоду дорожньому руху, крім того працівники поліції побачили, що чоловіки, які знаходились у салоні автомобіля озброєні мисливськими рушницями і також почали стріляти з вікон у повітря. При зупинці вказаних транспортних засобів було встановлено, що чоловіки таким чином відмічали день народження свого знайомого.

Чи є підстави для застосування заходів адміністративної відповідальності до винних осіб. Здійснить юридичний аналіз ситуації.

Задача № 3

Громадянин Петренко С. С., кочегар КСП «Зоря», залишив без нагляду працююче на дизельному паливі устаткування, що призвело до загорання. Пожежу вдалось локалізувати завдяки активним діям завідуючого фермою, що знаходилась неподалік. Два місяці тому Петренко С. С. уже піддавався адміністративному штрафу за порушення правил пожежної безпеки.

Кваліфікуйте дії гр. Петренко С. С. та визначте заходи правової відповідальності щодо нього.

Задача № 4

До чергової частини відділу поліції надійшло повідомлення від Рубленко Д. О. про те, що її чоловік Рубленко С. К. вчиняє фізичне та психологічне насильство відносно своєї матері Рубленко З. О. Також Рубленко Д. О. повідомила, що її чоловік перебуває у стані алкогольного сп'яніння. Прибувши за викликом слідчо-оперативна група зафіксувала факт насильства відносно Рубленко З. О., що продовжувалось також і у присутності СОГ, незважаючи на вимогу працівників поліції припинити протиправні дії.

Надайте правову кваліфікацію діям Рубленко С. К.

Які заходи необхідно провести працівникам поліції у вказаній ситуації?

Завдання для самостійної роботи до Тем 14:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Загальна характеристика та види правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
2. Окремі види правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

Індивідуальні завдання до Тем 14:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Запобігання адміністративним правопорушенням, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
2. Роль поліції у протидії правопорушенням, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.

Спеціалізована література:

1. Баган Я. Й. Адміністративно-правове забезпечення функціонування авіаційного транспорту в Україні: дис. канд. юрид. наук, 2018. С. 103-104.
2. Бичков А. С. Адміністративна відповідальність за порушення правил безпеки польотів: автореф. дис. канд. юрид. наук: Київ, 2010. 19 с.

3. Богуцький В. В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: навч. посібник. Харків: Юрайт, 2013. 224 с.
4. Волощук А. М. Розмежування кримінальних правопорушень та адміністративних проступків у контексті положень реформи адміністративного та кримінального законодавства України. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. Львів, 2012. Вип. № 4. С. 264-273.
5. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018.
6. Мельник Р. С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посібник. Київ: Юрінком Інтер; Буква Закону, 2018. 344 с.
7. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права (Explanatory Terminological Dictionary on Constitutional law). Запоріжжя: Дніпровський металург, 2010.
8. Небрат О. О. Удосконалення процедури складання протоколу в справах про адміністративні правопорушення. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2006. Вип. 33. С. 235-240.
9. Федотова Г. В. Критерії відмежування кримінального проступку від злочину та адміністративного правопорушення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 38. С. 91-94.

ТЕМА 15. АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ВСТАНОВЛЕНИЙ ПОРЯДОК УПРАВЛІННЯ

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на нормальну діяльність правоохоронних органів та суду.
3. Характеристика інших адміністративних правопорушень проти порядку управління.
4. Особливості провадження у окремих справах про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Методичні вказівки для підготовки практичних занять.

При вивченні теми необхідно ознайомитися з окремим видом адміністративних правопорушень, які посягають на встановлений порядок управління та закріпити знання щодо родового об'єкту та суб'єктів правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.

Також необхідно детально зупинитись на розгляді загальної характеристики та видів правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.

Під час практичного заняття необхідно надати перелік посадових осіб, які мають право складати протоколи за вказаним видом адміністративного правопорушення, та осіб, які мають право розглядати справи про правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління. Також необхідно звернути увагу на чітке розуміння видів стягнень, які накладаються за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління та загальні правила накладення адміністративних стягнень.

На занятті необхідно засвоїти основні поняття та категорії, що роз'яснюють сутність, зміст і характеристику адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління та вміти використовувати засвоєні знання при вирішенні практичних завдань.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій:

«управління», «порядок», «встановлений порядок управління», «адміністративне правопорушення, що посягає на встановлений порядок управління», «злісна непокора законному розпорядженню», «правовий режим», «законне розпорядження», «самоуправство», «забезпечення законності».

2. Скласти схеми:

– Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.

– Об'єкт та суб'єкт правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.

– Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на нормальну діяльність правоохоронних органів та суду.

– Особливості провадження у окремих справах про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

3. Виконайте завдання:

Проаналізуйте Кодекс України про адміністративні правопорушення та складіть перелік справ про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління, які розглядають органи Національної поліції.

З зазначеного переліку адміністративних правопорушень визначте об'єкт, суб'єкт, об'єктивну та суб'єктивну сторону.

Визначте, які органи (посадові особи) уповноважені розглядати вказані справи.

Задача № 1

У ході проведення святкування річниці незалежності України, патрульний поліцейський Артем'єв О. Д. побачив у одного з чоловіків, який поводив себе зухвало та нечемно по відношенню до оточуючих, державну нагороду «Герой України». Під час бесіди з перехожим у патрульного виникла підозра щодо правомірності володіння вказаним громадянином відповідною державною нагородою.

Зазначте, яку відповідальність може бути застосовано за неправомірне носіння державної нагороди, чи підпадає така справа під юрисдикцію Національної поліції?

Які посадові особи уповноважені розглядати справу про дане адміністративне правопорушення?

Задача № 2

Гр. Нечитайло Є. Ю. звільнений з місць позбавлення волі перебував під адміністративним наглядом. Працівниками поліції у ході проведення патрулювання виявлено у приміщенні кафе «Хуторок» о 22.30 год. гр. Нечитайло Є. Ю., який зазначив, що святкує свій день народження.

Проаналізуйте вказану ситуацію та зазначте чи підпадають дії Нечитайло Є. Ю. під адміністративну відповідальність, а дії поліцейського під адміністративну юрисдикцію Національної поліції?

Які посадові особи уповноважені розглядати справу про дане адміністративне правопорушення?

Задача № 3

Під час перебування у громадському місці гр. Чемериз Д. О. образливо висловлювався використовуючи нецензурну лайку у бік перехожих громадян та чіплявся до них. Вказані дії було помічено поліцейським, який почав вимагати припинити протиправні дії, на що Черемериз Д. О. накинувся на поліцейського намагаючись відірвати його жетон висловлюючись при цьому нецензурною лайкою.

Дії Черемиза Д. О. було помічено перехожими громадянами, один з яких почав підтримувати правопорушника та на вимогу поліцейського розійтись вказану вимогу проігнорував, почавши заклик інших громадян до невиконання поліцейських вимог висловлюючи негативні відгуки у бік поліції та називаючи їх дії незаконними.

Визначте склад правопорушення в діях гр. Чемериза Д. О. та перехожого.

Зазначте які поліцейські заходи у вказаній ситуації можуть бути застосовано?

Відповідно до ст. 260 КУпАП які запобіжні заходи будуть вживатися під час документування?

Завдання для самостійної роботи до Теми 15:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Загальна характеристика та види правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
2. Запобігання адміністративним правопорушенням, що посягають на встановлений порядок управління.
3. Поліція, як суб'єкт розгляду і вирішення справ про правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Індивідуальні завдання до Теми 15:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Правова характеристика правопорушень, що посягають на нормальну діяльність правоохоронних органів.
2. Обґрунтування доцільності формування концепцій розвитку адміністративно-деліктного законодавства.
3. Адміністративно-правова політика і стратегія боротьби з адміністративними деліктами.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.

Спеціалізована література:

1. Адміністративна юстиція: європейський досвід та пропозиції для України: Київ: Факт, 2003. 514 с.
2. Бевзенко В.М. Адміністративні суди України: навч. посібник, 2006. 271 с.
3. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Зуй В. В. Адміністративне право: підручник. Харків: Право, 2013. 656 с.
4. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
5. Ківалов С. В Курс адміністративного процесуального права України: підручник. Загальна частина. Одеса: Фенікс, 2014. 342 с.
6. Комзюк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С. Адміністративний процес України: навчальний посібник. Київ: Прецедент, 2007. 613 с.
7. Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. Адміністративно-процесуальне право України: підручник. 2007. 416 с.
8. Муніципальне право України: підручник. Харків: Одиссей, 2008. 528 с.
9. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права: навч. посібник. Київ, 2006. 395 с.
10. Чушенко В. І. Конституційне право України: підручник. Київ: Ін Юре, 2009. 547 с.

ТЕМА 16. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ДІЯННЯ

Семінарське заняття – 2 год.

План

1. Поняття, ознаки та форми корупції.
2. Поняття, ознаки та загальна характеристика адміністративних корупційних правопорушень.
3. Особливості притягнення до адміністративної відповідальності у разі вчинення адміністративних корупційних правопорушень.
4. Система антикорупційного законодавства України та її загальна характеристика.
5. Негативні наслідки корупції для громадян, держави і суспільства.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття.

При вивченні теми необхідно ознайомитися з окремим видом адміністративних правопорушень про адміністративні корупційні правопорушення та особливостей провадження в таких справах. Закріпити знання щодо поняття корупції та адміністративних корупційних правопорушень. Слід більш детально спинитись на розкритті таких понять як характеристика окремих видів адміністративних корупційних правопорушень, адміністративне провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення, суб'єкти адміністративних корупційних правопорушень. У межах даної теми необхідно засвоїти порядок складення адміністративних процесуальних документів та перелік стягнень, що застосовуються за вчинення адміністративних корупційних правопорушень.

1. Надати визначення основних понять, термінів та категорій:

«адміністративне корупційне правопорушення», «ознаки адміністративного корупційного правопорушення», «класифікація адміністративних корупційних правопорушень», «порушення обмежень», «одержання дарунку», «конфлікт інтересів», «незаконне використання інформації», «невжиття заходів».

2. Скласти схеми:

- Види адміністративних корупційних правопорушень за законодавством України.
- Особливості притягнення до адміністративної відповідальності у разі вчинення адміністративного корупційного правопорушення.
- Система антикорупційного законодавства України та її загальна характеристика.

3. Проаналізуйте наведені судження, найдіть невідповідності та обґрунтуйте свою відповідь:

- 1) Суб'єктами адміністративних корупційних правопорушень є лише спеціальні суб'єкти, перелік яких визначено відповідними статтями КУпАП.

2) Адміністративне стягнення за корупційне правопорушення, може бути накладено лише протягом двох місяців з дня виявлення, але не пізніше півроку з дня його вчинення.

3) У разі вчинення корупційного правопорушення службовою особою, яка працює в апараті суду, протокол у справі про адміністративне корупційне правопорушення разом з іншими матеріалами надсилаються виключно до суду вищої інстанції для визначення підсудності.

4. Виконайте завдання:

1) Надайте перелік адміністративних корупційних правопорушень та визначте суб'єкти вказаних корупційних діянь.

2) Зробіть зрівняльний аналіз відповідальності за корупційні правопорушення та корупційні злочини. Зазначте схожі та відмінні риси.

Задача № 1

Гр. Сергієнко С.В. перебував на посаді начальника відділу обласної державної адміністрації. Скориставшись своїми службовими повноваженнями з метою одержання неправомірної вигоди гр. Сергієнко С. В. почав використовувати свій особистий автомобіль для таксування у неробочий час для отримання додаткового заробітку на свою користь.

Кваліфікуйте дії Сергієнко С. В. Зробіть правовий аналіз даної ситуації.

Завдання для самостійної роботи до Теми 16:

Самостійно вивчити наступні теми:

1. Загальна характеристика адміністративних корупційних правопорушень.
2. Характеристика окремих видів адміністративних корупційних правопорушень.
3. Проведення у справах про адміністративні корупційні правопорушення.
4. Суб'єкти вчинення адміністративних корупційних правопорушень.
5. Поняття корупції та адміністративних корупційних правопорушень.

Індивідуальні завдання до Теми 16:

Підготовка рефератів та доповідей за темами:

1. Особливості застосування антикорупційного адміністративно-деліктного законодавства.
2. Особливості оформлення адміністративних матеріалів про адміністративні корупційні правопорушення.
3. Перспективні шляхи подолання корупції в Україні.
4. Поняття адміністративного корупційного правопорушення в Україні та ЄС: понятійний аналіз.
5. Стан і тенденції протидії адміністративним корупційним правопорушенням в Україні та ЄС.

Список рекомендованої літератури:

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30, ст. 141 (зі змінами від 03.09.2019 р., 2019, № 38, ст. 160).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984, № 51, ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., 2021, № 38, ст. 320).
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст. 379.
5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII (Відомості Верховної Ради, 2014, № 49, ст. 2056).

Спеціалізована література:

1. Адміністративна юстиція: європейський досвід та пропозиції для України. 2003. 514 с.
2. Бевзенко В. М. Адміністративні суди України: навч. посібник, 2006. 271 с.
3. Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Зуй В. В. Адміністративне право: підручник. 2013. 656 с.
4. Галуцько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
5. Ківалов С. В. Курс адміністративного процесуального права України: підручник. Загальна частина. 2014. 342 с.
6. Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України: навч. посібник. 2007. 613 с.
7. Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. Адміністративно-процесуальне право України: підручник, 2007. 416 с.
8. Нагорна О. О. Історичні аспекти впливу корупційних проявів на суспільство та державу. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. 2021. С. 96-97.
9. Наливайко Л. Р. Концептуалізація феномена корупції. Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування: матеріали наук. семінару. 2019. С. 15-19.
10. Основи адміністративного судочинства та адміністративного права: навч. посібник. 2006. 395 с.
11. Чушенко В. І. Конституційне право України: підручник. 2009. 547 с.
12. Шляхтун П. П. Конституційне право України: підручник, 2008. 592 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Система адміністративного права: поняття, ознаки та елементи.
2. Соціальне призначення адміністративного права.
3. Визначення та історія становлення адміністративного права.
4. Джерела адміністративного права. Систематизація адміністративного законодавства.
5. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права
6. Адміністративне право як галузь права, як галузь правової науки та як навчальна дисципліна.
7. Принципи адміністративного права: поняття та система.
8. Адміністративно-правова наука: поняття, предмет, зміст та система.
9. Механізм адміністративно-правового регулювання: поняття, ознаки структура.
10. Стадії адміністративно-правового регулювання.
11. Адміністративно-правові відносини: особливості структури.
12. Адміністративно-правові норми: особливості структури.
13. Стадії адміністративно-правового регулювання.
14. Механізм адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, його структура.
15. Відмінності адміністративно-правових норм від норм інших галузей права.
16. Суб'єкти адміністративного права: поняття, ознаки, класифікація.
17. Адміністративно-правовий статус суб'єктів адміністративного права.
18. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права.
19. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права.
20. Публічна адміністрація як суб'єкт адміністративного права.
21. Поняття, ознаки та види органів виконавчої влади.
22. Громадяни України, як суб'єкти адміністративного права.
23. Адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
24. Органи виконавчої влади, як суб'єкти адміністративного права.
25. Особливості правового статусу громадських об'єднань.
26. Поняття, принципи, ознаки провадження у справах про адміністративні правопорушення.
27. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення.
28. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення та їх зміст.
29. Особливості застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення
30. Загальні заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення та порядок їх застосування.
31. Адміністративно-деліктна юрисдикція Національної поліції.
32. Адміністративний примус як один із різновидів державного примусу.
33. Поняття адміністративного примусу в діяльності Національної поліції.
34. Види адміністративно-примусових заходів в діяльності Національної поліції.

35. Поняття адміністративно-деліктного права та адміністративної відповідальності.
36. Провадження із застосування адміністративно-попереджувальних заходів
37. Заходи адміністративного припинення.
38. Поняття адміністративно-деліктного права та адміністративної відповідальності.
39. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності
40. Адміністративний процес поняття, особливості, структура.
41. Неконфліктні провадження.
42. Конфліктні (юрисдикційні, спірні) адміністративні провадження.
43. Поняття адміністративного процесу, його загальні та особливі риси.
44. Предмет та метод адміністративно-процесуального права.
45. Принципи адміністративного процесу.
46. Система та структура адміністративного процесу.
47. Поняття, принципи та завдання адміністративного судочинства.
48. Система та компетенція адміністративних судів
49. Юрисдикція адміністративних судів.
50. Предметна юрисдикція.
51. Територіальна юрисдикція.
52. Інстанційна юрисдикція.
53. Стадії провадження в адміністративному судочинстві.
54. Суб'єкти адміністративного судочинства. Способи судового захисту.
55. Поняття публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері.
56. Суб'єкти публічного адміністрування адміністративно-політичною сферою.
57. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування.
58. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування.
59. Система органів виконавчої влади.
60. Суб'єкти місцевого самоврядування.
61. Законність як принцип, режим, правовий стан: поняття, ознаки та способи забезпечення.
62. Контроль як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.
63. Нагляд як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.
64. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності у сфері публічного управління.
65. Загальні засади провадження в справах про адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення.
66. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері охорони здоров'я.
67. Поняття і особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я.
68. Загальна характеристика правопорушень в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.
69. Особливості адміністративної відповідальності за правопорушення в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.

70. Органи, посадові особи, які наділені юрисдикційними повноваженнями в сфері обігу наркотичних засобів та речовин.
71. Загальна характеристика та види адміністративних правопорушень на транспорті.
72. Родовий об'єкт та суб'єкти правопорушень на транспорті.
73. Юридична характеристика адміністративних проступків у сфері забезпечення безпеки громадян на залізничному транспорті України.
74. Адміністративна відповідальність за правопорушення на повітряному транспорті.
75. Загальна характеристика та види правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
76. Дрібне хуліганство.
77. Вчинення насильства в сім'ї.
78. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях.
79. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді.
80. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
81. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на нормальну діяльність правоохоронних органів та суду.
82. Характеристика інших адміністративних правопорушень проти порядку управління.
83. Особливості провадження у окремих справах про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.
84. Поняття, ознаки та форми корупції.
85. Поняття, ознаки та загальна характеристика адміністративних корупційних правопорушень.
86. Особливості притягнення до адміністративної відповідальності у разі вчинення адміністративних корупційних правопорушень.
87. Система антикорупційного законодавства України та її загальна характеристика.
88. Негативні наслідки корупції для громадян.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ

Адміністративне право – одна з галузей публічного права, яка регулює суспільні відносини, що виникають у сфері організації, а також діяльності органів публічної адміністрації, спрямованої на забезпечення та захист прав і свобод громадян¹.

Адміністративна відповідальність – це різновид юридичної відповідальності, яка настає за правопорушення, передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності².

Адміністративний договір – спільний правовий акт суб'єктів владних повноважень або правовий акт за участю суб'єкта владних повноважень та іншої особи, що ґрунтується на їх волеузгодженні, має форму договору, угоди, протоколу, меморандуму тощо, визначає взаємні права та обов'язки його учасників у публічно-правовій сфері і укладається на підставі закону:

- а) для розмежування компетенції чи визначення порядку взаємодії між суб'єктами владних повноважень;
- б) для делегування публічно-владних управлінських функцій;
- в) для перерозподілу або об'єднання бюджетних коштів у випадках, визначених законом;
- г) замість видання індивідуального акта;
- д) для врегулювання питань надання адміністративних послуг³.

Адміністративний нагляд – це система тимчасових примусових профілактичних заходів спостереження і контролю за поведінкою окремих осіб, звільнених з місць позбавлення волі, що здійснюються органами Національної поліції⁴.

Адміністративне правопорушення (проступок) – це протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність².

Адміністративно-правовий режим – правовий режим зі спеціальною метою, зумовлений імперативним методом правового регулювання, з особливими засобами встановлення і формами виникнення прав та обов'язків, способами юридичного впливу та захисту прав і свобод, який має чітко визначені просторово-часові рамки та спеціальні органи управління⁵.

¹ Адміністративне право. Велика українська енциклопедія, 2019. URL: <https://vue.gov.ua>.

² Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р. Відомості Верховної Ради України., 2021, № 46, ст. 380).

³ Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021, 2021, № 38, ст. 320).

⁴ Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 р. № 264/94-ВР (Відомості Верховної Ради України, 1994, № 52, ст. 455).

⁵ Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.

Адміністративний примус – застосування суб'єктами публічної адміністрації, а у випадках, прямо визначених у законі, – також іншими особами, до осіб, які не перебувають у їх підпорядкуванні, незалежно від волі і бажання останніх передбачених адміністративно-правовими нормами заходів впливу морального, майнового, та іншого характеру з метою запобігання правопорушенням та їх припинення, притягнення винних до відповідальності⁵.

Адміністративна процедура – це установлений чинним законодавством порядок розгляду суб'єктами публічного адміністрування індивідуальних адміністративних справ щодо реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів окремої фізичної чи юридичної особи, що завершується ухваленням адміністративного акта⁶.

Адміністративно-процедурна діяльність – являє собою сукупність правових форм діяльності органів виконавчої влади, а у визначених законом випадках – органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, які спеціалізуються за різними галузями управління та видами юридичної практики⁶.

Адміністративно-процесуальна норма – це встановлені чи санкціоновані державою обов'язкові правила, відповідно до яких регламентується порядок вирішення адміністративних справ, порядок реалізації матеріальних норм адміністративного права⁷.

Адміністративне провадження – це система адміністративно-процесуальних норм, що регулюють порядок розгляду і вирішення однорідних груп адміністративних справ, які безпосередньо пов'язані з правлінням чи адміністративною відповідальністю⁷.

Адміністративно-правові відносини – це форма соціальної взаємодії публічної адміністрації та приватних осіб, що виникає на підставі адміністративно-правових норм із метою забезпечення прав та свобод людини і громадянина, нормального функціонування громадянського суспільства й держави, учасники якої мають суб'єктивні права і несуть юридичні обов'язки⁵.

Адміністративна дієздатність – це здатність суб'єкта самостійно (свідомими діями) реалізовувати надані йому права і виконувати покладені на нього обов'язки у сфері публічного адміністрування⁵.

Адміністративні послуги – адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або здійснення обов'язків такої особи відповідно до ЗУ «Про адміністративні послуги».

⁶ Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.

⁷ Мінка Т. П. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2017. 320 с.

Адміністративно-правова норма – це формально визначене, загально-обов’язкове правило поведінки, встановлене та охоронюване державою, метою якого є регулювання суспільних відносин, що виникають, змінюються та припиняються у сфері забезпечення органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також у процесі публічного адміністрування у сферах соціально-економічного й адміністративно-політичного розвитку та охорони громадського порядку⁵.

Адміністративна справа – це переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір³.

Адміністративний суд – це суд, до компетенції якого КАС України віднесено розгляд і вирішення адміністративних справ³.

Адміністративне судочинство – це діяльність адміністративних судів щодо розгляду і вирішення адміністративних справ у порядку, встановленому КАСУ³.

Адміністративна справа незначної складності (малозначна справа) – це адміністративна справа, у якій характер спірних правовідносин, предмет доказування та склад учасників тощо не вимагають проведення підготовчого провадження та (або) судового засідання для повного та всебічного встановлення її обставин³.

Гіпотеза – це частина норми, яка вказує на фактичні умови, за наявності яких норма застосовується. Гіпотезу можна назвати юридичним фактом (наприклад, досягнувши 16-річного віку, громадянин зобов’язаний отримати паспорт; особи чоловічої статі, досягнувши 18-річного віку, зобов’язані з’явитися на призовну дільницю тощо)⁵.

Громадське об’єднання – це добровільне об’єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів⁸.

Громадська організація – це громадське об’єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи⁸.

Громадська спілка – це громадське об’єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи⁸.

Джерело адміністративного права – засіб зовнішнього оформлення адміністративно-правових норм, який засвідчує їхню державну загальнообов’язковість (засоби, форми вираження й закріплення публічної волі)⁶.

⁸ «Про громадські об’єднання»: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI (Відомості Верховної Ради України, 2013, № 1, ст. 1).

Деліктні обов'язки – обов'язки, що виникають із деліктних правовідносин, складають особливу групу, тобто обов'язки, які покладені на громадянина у зв'язку з його протиправною поведінкою і полягають, власне, в обов'язку суб'єкта зазнати певних обмежень своїх прав і свобод як покарання за вчинений проступок. Способи виконання обов'язків різні. Вони залежать від конкретного їх змісту. Одні виконуються за допомогою активних дій, інші – з утриманням від дій, заборонених нормами права⁵.

Деліктоздатність – здатність особи нести юридичну відповідальність за шкоду, заподіяну їй протиправними діями. Полягає вона в здатності суб'єкта самостійно усвідомлювати свій вчинок і його шкідливі результати, відповідати за свої протиправні дії й нести за них юридичну відповідальність⁵.

Делеговані повноваження – повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом, а також повноваження органів місцевого самоврядування, які передаються відповідним місцевим державним адміністраціям за рішенням районних, обласних рад⁹.

Державне управління – це частина державної діяльності, що має своїм основним призначенням здійснення виконавчої влади¹⁰.

Державний примус – це психологічний або фізичний вплив державних органів (посадових осіб) на певних осіб з метою спонукати, примусити їх виконувати правові норми¹⁰.

Державна служба – це професійна діяльність осіб, які обіймають посади в державних органах та їх апараті, щодо практичного виконання завдань і функцій держави й одержують за це заробітну плату за рахунок державних коштів¹⁰.

Державний службовець - це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) (далі – державний орган), одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби¹⁰.

Диспозиція – це частина норми, в якій сформульовано власне правило поведінки (обов'язок отримати паспорт, подати до податкової служби декларацію про доходи)⁵.

Дисциплінарна відповідальність – це різновид юридичної відповідальності, який згідно з чинним законодавством України настає за порушення трудової дисципліни та службових обов'язків. Такі порушення можуть бути виражені як у діях, так і в бездіяльності, допускатися як свідомо, так і з необережності. Деякі категорії державних службовців у зв'язку з виконанням своїх

⁹ «Про місцеве самоврядування в Україні»: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (Відомості Верховної Ради України, 1997, № 24, ст. 170).

¹⁰ Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII (Відомості Верховної Ради, 2016, № 4, ст. 43).

повноважень відповідають у дисциплінарному порядку і за проступки, які ганьблять їх як державних службовців або дискредитують органи, в яких вони працюють (керівники, державні службовці – співробітники правоохоронних органів, військовослужбовці тощо)⁵.

Докази в справі про адміністративне правопорушення – це будь-які фактичні дані, на основі яких у визначеному законом порядку орган (посадова особа) встановлює наявність чи відсутність адміністративного правопорушення, винність певної особи в його вчиненні та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи².

Дисциплінарні стягнення – за вчинення адміністративних правопорушень передбачено ст. 15 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень», яка, зокрема, передбачає, що військовослужбовці та призовані на збори військовозобов'язані, а також особи рядового і начальницького складів органів внутрішніх справ несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами².

Зразкова адміністративна справа – це типова адміністративна справа, прийнята до провадження Верховним Судом як судом першої інстанції для постановлення зразкового рішення³.

Індивідуальний акт – це акт (рішення) суб'єкта владних повноважень, виданий (прийняте) на виконання владних управлінських функцій або в порядку надання адміністративних послуг, який стосується прав або інтересів визначеної в акті особи або осіб, та дія якого вичерпується його виконанням або має визначений строк³.

Іноземець – особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав¹¹.

Інститут адміністративного права – це сукупність норм адміністративного права, що регулює однорідні чи близькі суспільні відносини⁶.

Інститут адміністративної відповідальності – це важливий серед інститутів адміністративного права. Він є важливим засобом охорони громадського порядку і йому притаманні всі ознаки юридичної відповідальності. За допомогою цього інституту здійснюється захист не тільки адміністративно-правових відносин, а й відносин, врегульованих нормами фінансового, екологічного, трудового, митного, а у деяких випадках – цивільного права та деяких процесуальних й інших галузей⁷.

Корупція – це використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/

¹¹ Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI (Відомості Верховної Ради України, 2012, № 19-20, ст. 179).

пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей¹².

Корупційне правопорушення – це діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закон України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність¹².

Метод державного управління – це засоби практичної реалізації завдань і функцій виконавчої діяльності органів управління, або інакше спосіб здійснення управлінських функцій, впливу суб'єкта управління на об'єкт (колектив, групу осіб чи одну особу).

Місцеві державні адміністрації – це органи виконавчої влади, які здійснюють виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізують повноваження, делеговані їм відповідною радою з метою забезпечення прав і свобод людини та громадянина, нормального функціонування громадянського суспільства⁹.

Місцеве самоврядування в Україні - це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України⁹.

Неправомірна вигода – це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав¹².

Норма адміністративного права – це загальнообов'язкове правило поведінки, що встановлене або санкціоноване державною з метою забезпечення публічних прав і свобод людини й громадянина, нормального функціонування громадянського суспільства та держави й захищене від порушення засобами державного примусу.

Нормативно-правовий акт (нормативний акт) – письмовий документ компетентного суб'єкта владних повноважень, який містить формально обов'язкове правило поведінки загального характеру⁵.

Органи виконавчої влади – це частина державного апарату, що має власну структуру та штат службовців і в межах установленної компетенції здійснює на основі законів та з їх виконання, від свого імені й за дорученням народу України публічне адміністрування в певних галузях, сферах і секторах суспільного життя⁹.

¹² Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII (Відомості Верховної Ради, 2014, № 49, ст. 2056).

Органи місцевого самоврядування – це створені територіальними громадами (жителями села, об'єднаннями жителів кількох сіл, селищ, міст, районів, областей) публічні органи, які самостійно вирішують питання місцевого значення в межах Конституції й законів України, що в багатьох аспектах наближує їх до органів виконавчої влади, з якими вони тісно взаємодіють під час вирішення питань місцевого значення⁹.

Підгалузь адміністративного права – це сукупність інститутів і норм адміністративного права, пов'язаних спільною метою юридичного регулювання-посилання⁷.

Позивач – це особа, щодо захисту прав, свобод та інтересів якої подано позов до адміністративного суду, а також суб'єкт владних повноважень, на виконання повноважень якого подано позов до адміністративного суду³.

Правоздатність – це здатність мати суб'єктивні права й обов'язки, передбачені нормами адміністративного права⁵.

Публічна служба – це діяльність на державних політичних посадах, у державних колегіальних органах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, інша державна служба, патронатна служба в державних органах, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування¹⁰.

Публічно-правовий спір – це спір, у якому: хоча б одна сторона здійснює публічно-владні управлінські функції, в тому числі на виконання делегованих повноважень, і спір виник у зв'язку із виконанням або невиконанням такою стороною зазначених функцій; або хоча б одна сторона надає адміністративні послуги на підставі законодавства, яке уповноважує або зобов'язує надавати такі послуги виключно суб'єкта владних повноважень, і спір виник у зв'язку із наданням або ненаданням такою стороною зазначених послуг; або хоча б одна сторона є суб'єктом виборчого процесу або процесу референдуму і спір виник у зв'язку із порушенням її прав у такому процесі з боку суб'єкта владних повноважень або іншої особи³.

Провадження у справах про адміністративні проступки – це нормативно врегульована діяльність повноважених суб'єктів із застосування адміністративної відповідальності за скоєний адміністративний проступок, а також попередження адміністративних правопорушень².

Реальний конфлікт інтересів – це суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень¹².

Санкція – це частина норми, в якій зазначається захід впливу з боку держави у випадку порушення правил, передбачених нормою⁵.

Спеціальна правосуб'єктність – це наявність у суб'єкта специфічних прав, обов'язків і можливості їх використання та виконання залежно від ряду зовнішніх чинників. Обсяг спеціальної правосуб'єктності не є однаковим або сталим: він залежить від волі суб'єкта, його виду, характеристик тощо⁶.

Структура адміністративно-правової норми – це її внутрішня побудова, визначений порядок взаємозв'язку, взаємообумовленості та взаємозалежності складових частин норми⁵.

Суб'єкт адміністративного права – це юридична чи фізична особа, яка є носієм прав та обов'язків у сфері публічного адміністрування, передбачених адміністративно-правовими нормами, та має здатність надати права реалізовувати, а покладені обов'язки – виконувати⁵.

Суб'єкт адміністративно-правових відносин – це учасник адміністративно-правових відносин, який має конкретні права й обов'язки у сфері публічного адміністрування. Обов'язковим учасником адміністративно-правових відносин завжди є суб'єкт, наділений владними повноваженнями (органи публічної адміністрації, посадові особи органів публічної адміністрації, державні організації, наділені державно-владними повноваженнями, тощо)⁵.

Суб'єкт владних повноважень – це орган державної влади (у тому числі без статусу юридичної особи), орган місцевого самоврядування, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень, або наданні адміністративних послуг³.

Територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр⁹.

Типові адміністративні справи – це адміністративні справи, відповідачем у яких є один і той самий суб'єкт владних повноважень (його відокремлені структурні підрозділи), спір у яких виник з аналогічних підстав, у відносинах, що регулюються одними нормами права, та у яких позивачами заявлено аналогічні вимоги³.

Юридична норма – це правило поведінки, встановлене державою і обов'язкове для всіх суб'єктів права, яким воно адресоване⁵.

Юридичний факт – це конкретна життєва обставина, з якою норма адміністративного права пов'язує виникнення, зміну або припинення адміністративно-правових відносин⁵.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні акти:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122 (зі змінами від 15.07.2021 р., 2021, № 46, ст. 380).
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України, 2005, № 35-37, ст. 446 (зі змінами від 14.07.2021 р., Відомості Верховної Ради України, 2021, № 38, ст. 320).
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР (Відомості Верховної Ради України, 1997, № 24, ст. 170).
4. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 01.12.1994 р. № 264/94-ВР (Відомості Верховної Ради України, 1994, № 52, ст. 455).
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI (Відомості Верховної Ради України, 2013, № 1, ст. 1).
6. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст. 43).
7. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII (Відомості Верховної Ради, 2014, № 49, ст. 2056).
8. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI (Відомості Верховної Ради України, 2012, № 19-20, ст. 179).

Спеціалізована література:

1. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. Адміністративне право України. Повний курс: підручник, 2018. 466 с.
2. Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Гулак О. Адміністративне право України: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
3. Мінка Т. П. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник. Дніпро: ДДУВС, 2017. 320 с.
4. Адміністративне право. Велика українська енциклопедія, 2019. URL: <https://vue.gov.ua>.

Навчальне видання

**Голобутовський Роман Зіновійович
Ільков Василь Васильович
Кусько Руслана Валеріївна
Дрозд Тетяна Вікторівна**

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

*Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських та практичних занять
(для здобувачів вищої освіти 3 курсу денної форми навчання)*

Редактори, оригінал-макет – *Є. В. Коваленко-Марченко, А. В. Самотуда*

Підп. до друку 15.09.2022. Формат 60x84/16. Друк – трафаретний, цифровий.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 5,13. Обл.-вид. арк. 5,5.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, rvv_vonr@dduvs.in.ua